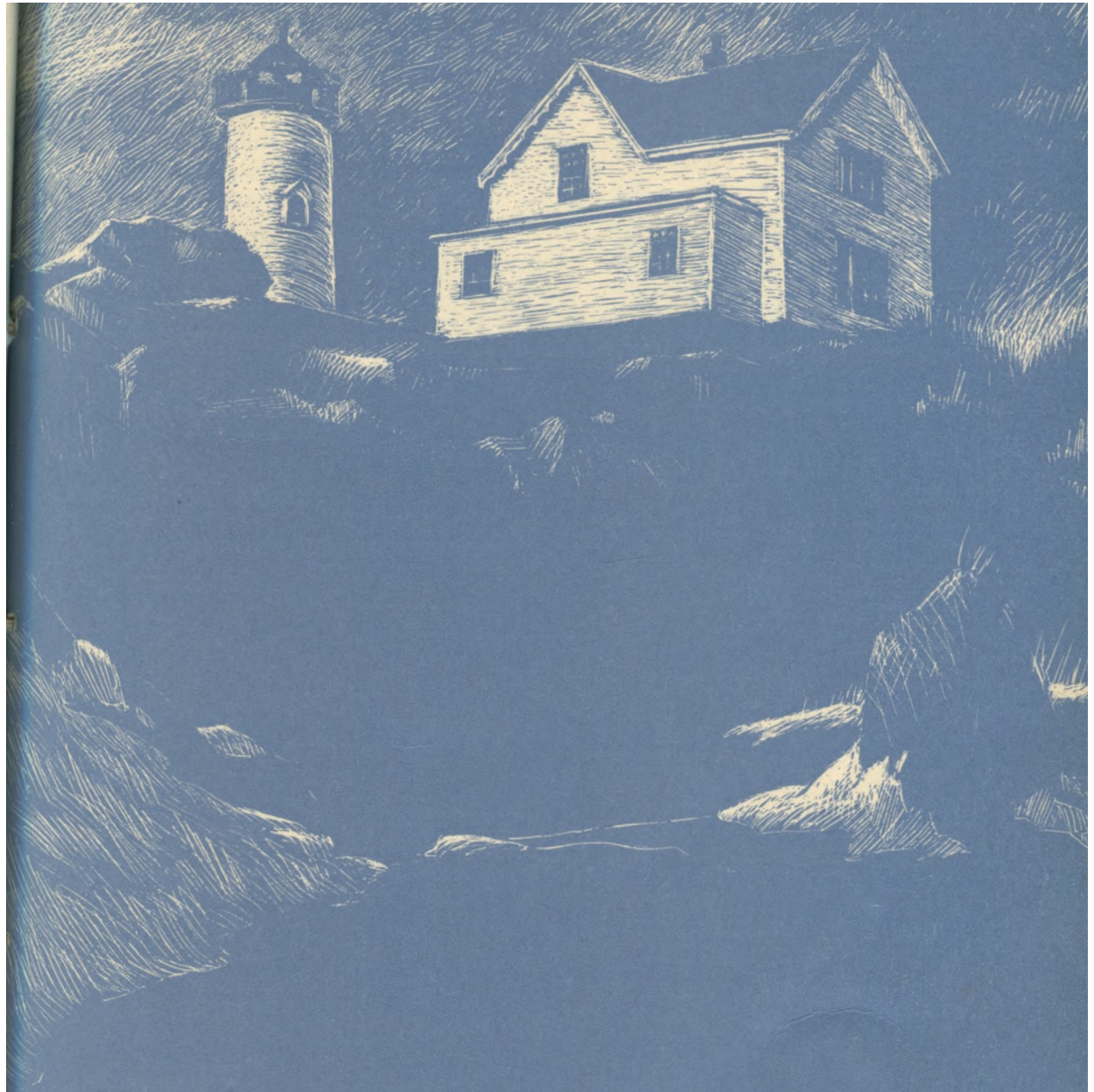

laiška lietuviams

kovas / *march 1988*

ATGAILOS IR KRYŽIAUS PRASMĖ	73 Red.
ŠVENTASIS KAZIMIERAS	75 Danutė Bindokienė
MEILĖ ŠALINA BAIMĖ	77 Chiara Lubich
EILĖRAŠČIAI	78 Leonardas Andriekus
KUNIGŲ PROBLEMA	80 Juozas Vaišnys, S.J.
DIEVAS YRA MEILĖ	82 Jaqueline Dupuy
SKIRTINGOS NUOMONĖS IR DRAUGIŠKUMAS	85 Bruno Markaitis, S.J.
KUN. ALFONSO SVARINSKO PAMOKSLAS	87 Kun. A. Svarinskas
DANTĖS “DIEVIŠKOSIOS KOMEDIJOS” X GIESMĖS ANALIZĖ	92 V. Bagdanavičius, M.I.C.
IR TOKIŲ ESAMA	96 Kun. Jonas
AR VERTA DALYVAUTI LIETUVIŠKOSE ORGANIZACIJOSE?	100 Gailė Sabaliauskaitė
AR VERTA DALYVAUTI LIETUVIŠKOJE VEIKLOJE?	101 Gita Gilvydytė
MŪSŲ DIDĮJŲ DAINIŲ MININT	101 Nijolė Jankutė
TĖVYNĖJE	102 Gediminas Vakarīs
KALBA	106 Juozas Vaišnys, S.J.
TRUMPAI IŠ VISUR	107 Juoz. Pr.

Šis numeris yra iliustruotas Algimanto Kezio nuotraukomis iš jo neseniai išėjusios knygos “Variations on a Theme: WORLD’S FAIRS of the Eighties”. Išleido “Galerija”, 226 W. Superior St., Chicago, IL 60657. Knygoje duodama daug nuotraukų iš keturių pasaulinių parodų: Knoxville, TN, 1982 m.; New Orleans, LA, 1934 m.; Tsukuba, Japonijoje, 1985 m.; Vancouver, DC, 1986 m.

Viršelio nuotrauka — Rasos Sutkutės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July / August, when bimonthly, for \$10.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.

ATGAILOS IR KRYŽIAUS PRASMĖ

Laikotarpį, skirtą pasiruošti Velykoms, vadiname Gavėnia. Gavėnia — tai atgailos laikas. Pagrindinis atgailos tikslas yra stiprinti bei grūdinti valią, kad ji nepalūžtų ir lengvai nenusileistų jausmams. Visais amžiais žmogus gal per daug stengėsi lavinti protą, o per mažai dėmesio rodė valiai. Bet kažin ar valia nėra svarbesnė už protą? Juk išlavintas protas be stiprios valios gali tik rafinuotesniais keliais nuvesti žmogų į pražūtį.

Jeigu kam atrodo, kad gavėnia yra liūdesio laikas, tai tik tokio liūdesio, kuris netampa nusiminimu, bet persikeičia į ryžtą stengtis, dirbti, kovoti, kad liūdesys pavirstų džiaugsmu. Jeigu gavėnia yra kančios laikas, tai tik tokios kančios, kuri žmogaus neslegia, lyg našta, o tik išaugina galingus sparnus pakilti į aukštumas, virš visų žemės rūpesčių ir vargų.

Gavėnios atgailos simbolis yra kryžius. Senovėje kryžius buvo paniekos ženklas, o dabar jis yra virtęs garbės simboliu. Pirmiau kryžiuodavo didžiausius nusikaltėlius, o dabar prie krūtinės kryžių sega herojams. Ši kryžiaus prasmės permaina įvyko tada, kai Dievas-Žmogus laisvai pasirinko kryžių, kad iškeltų tai, kas buvo paniekinta, kad suteiktų gyvenimą mirti pasmerktam žmogui, kad įprasmintų mūsų žemės kelionę, kur kiekvienas turi nešti vienokį ar kitokį kentėjimo kryžių. Suprasti kryžiaus prasmę ir vertę nėra lengva. Tai stengėsi išaiškinti visų laikų filosofai, bet žmogiškoji filosofija atsakymo nedavė. Nuostabioji kryžiaus prasmė aiškiai sušvinta ir kentėjimo vertė tampa suprantama tik tada, kai tikėjimo akimis pažvelgi į Nukryžiuotąjį, kuris savo kančia ir kryžiumi užpelnė žmonijai prisikėlimą.

“Štai tavo motina”.

Fr. Nagni skulptūra.

Kovo 4 dieną švenčiame Šv. Kazimiero šventę. Tai vienintelis Lietuvos šventasis, o jo šventė liaudyje labai populiari. Mat žmonės, girdėdami bažnyčioje kunigus kalbant apie kitus šventuosius, negalėdavo įsivaizduoti jų gyventų vietų, gyvenimo sąlygų ir aplinkos. Šventuosius liaudis priėmė, pamilo, pasisavino, bet vis dėlto jie likdavo tolimi.

Kas kita buvo šv. Kazimieras. Jo pėdos įmintos toje pačioje Lietuvos žemėje, jo kūnas palaidotas Vilniuje, kur liaudis galėjo jį aplankyti ir prie karsto pasimelsti. Lietuviai tikėjo, kad šv. Kazimieras jų maldas supranta, ir, be abejo, išklauso. Argi jis nebuvo lietuvių karaliaus sūnus? Argi jis nevažinėjo po Lietuvą, gyvas būdamas, nematė jos žmonių, negirdėjo jų skundų?

Lietuviams šv. Kazimieras buvo toks artimas, kad pasakojimai apie jo gyvenimą ir stebuklus jau buvo išėję iš bažnyčios ribų ir pasklidę liaudyje — virtę pasakomis ir legendomis. Šventojo karalaičio ypatingas pamaldumas į Dievo Motiną taip pat buvo artimas lietuviams, nes Lietuva — Marijos žemė, pasižyminti gausiomis jos šventovėmis ir nuoširdžiu garbinimu. Jaunimą žavėjo šv. Kazimiero jaunystė ir skaistybės branginimas. 1948 m. birželio 11 d. popiežius Pijus XII paskyrė jį visos lietuvių jaunomenės ypatinguoju danguje globėju pas Dievą. Taigi šv. Kazimieras tapo jaunimo globėju ne tik Lietuvoje, bet ir visuose pasaulio kraštuose, kur tas lietuviškas jaunimas begyventų.

Šv. Kazimieras savo kilme buvo tikras lietuvis. Jis kilęs iš garsiosios ir garbingos Gediminaičių giminės. Tai giminei priklausė didieji Lietuvos kunigaikščiai Kęstutis, Algirdas, Vytautas Didysis ir kiti. Šv. Kazimiero tėvas buvo Kazimieras Jogailaitis, Lietuvą (o vėliau kartu ir Lenkiją) valdęs nuo 1447 m. Jo senelis buvo Jogaila, o senelė — ketvirtoji Jogailos žmona, Alšėnų

kunigaikštė Sofija (grynakraujė lietuvaitė), augusi Vilniaus krašte.

Kazimieras Jogailaitis vedė austrų imperatoriaus Albrechto II dukterį, kilusią iš Habsburgų giminės. Jie turėjo 6 sūnus ir 6 dukteris (viena duktė labai anksti mirė). Kazimieras buvo antrasis iš eilės sūnus, gimęs 1458 m. spalio 3 d. Gyvendamas pasižymėjo dideliu pamaldumu, gerais darbais, dorumu. Gavęs džiova, mirė, vos 25 metų amžiaus, 1483 m. kovo 4 d. Gardine. Palaidotas Vilniuje.

Netrukus po jo mirties žmonės pradėjo gausiai lankyti šventojo karalaičio kapą ir melsti užtarimo pas Dievą. Jo kūnas pradėjo gausėti stebuklais ir Dievo malonėmis. Šv. Kazimiero kanonizacijos (paskelbimo šventuoju) byla buvo pradėta netrukus po jo mirties, 1521 m., bet dėl įvairių priežasčių užsitęsė iki 1602 m. lapkričio 7 d., kai popiežius Klemensas VIII oficialiai paskyrė šv. Kazimiero dieną bažnytiniame kalendoriuje. Buvo tikima, kad Kazimierą paskelbė šventuoju popiežius Leonas X (prieš 1521 m.), o Klemensas VIII tą faktą tik oficialiai patvirtino. Jo šventė — kovo 4-ji buvo ir jo mirties diena.

Žmonės į savo šventąjį šaukėsi įvairių nelaimių metu. Pirmuoju jo stebuklu laikomas pasirodymas 1518 m. prie Dauguvos upės, karo su Maskva metu. Gausi rusų kariuomenė buvo susitelkusi ir grėsė Polocko miestui. Miestą ir pilį stjo ginti gana negausūs lietuvių būriai. Lietuviams reikėjo persikelti per patvinsią Dauguvos upę. Nesurasdami kitokios pagalbos, jie meldė šventojo karalaičio užtarimo. Jo brolis, karalius Zigmantas Senasis, prižadėjo visomis išgalėmis rūpintis Kazimiero kanonizacija, jei jis tik suteiktų pagalbą. Šv. Kazimieras pasirodęs lietuviams ant balto žirgo, apsisiautęs baltu apsiaustu. Jis padaršino kariuomenę kovoti ir pats pirmasis įėjo į šniokščiančią upę. Lietuviai pasekė jo pavyzdžiu, aršiai kovėsi ir Maskvos pulkus

nugalėjo. Gandas apie stebuklingą karalaičio pasirodymą ir pergalę pasklido po visą šalį.

Stebuklas buvo tyrinėtas ano meto vyskupų ir pripažintas autentišku. Pats faktas, kad šv. Kazimieras atėjo į pagalbą kovoje su amžinuoju Lietuvos priešu — Maskva, jį dar labiau iškėlė lietuvių akyse. Šventasis tapo kovos su pravoslavija ir rusais simboliu.

Toks šventojo garbinimas, surištas su antirusiškais nuotaikomis, nebuvo nepastebėtas Rusijos, kuri daugeliu atvejų užimdavo Vilnių. Rusams prie miesto artėjant, šv. Kazimiero relikvijos būdavo slepiamos, išvežamos iš miesto, o pavojui praėjus, vėl grąžinamos į bažnyčią. Rusai visaip trukdė šv. Kazimierą garbinti, draudė jo šventę, bet negalėjo sulaikyti žmonių entuziazmo. Jie tūkstantinėmis miniomis kasmet kovo 4 d. rinkdavosi pasimelsti prie savo mylimojo šventojo karsto.

Keitėsi Maskvos valdovų vardai ir pavadinimai, bet, atrodo, niekuomet nepasikeitė jų nuomonė apie šį Lietuvos šventąjį. Paskutinį kartą šv. Kazimiero karstas iš Vilniaus katedros buvo perkeltas į Šv. Petro ir Povilo bažnyčią Antakalnyje 1953 m. Ten jis yra ir šiuo metu.

Pirmoji Šv. Kazimiero bažnyčia Lietuvoje buvo pastatyta XVI a. viduryje ar pabaigoje netoli Ukmergės. Ją pastatė jėzuitai. Maždaug tuo pačiu metu pastatyta šventojo garbei bažnyčia Vilniuje. Lietuvoje yra apie 12 šv. Kazimiero bažnyčių.

Pagarba ir meilė šiam Lietuvos šventajam rodoma ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijoje. Daug bažnyčių yra pavadinta šv. Kazimiero vardu. Jo vardas suteiktas ir moterų vienuolių kongregacijai, įkurtai 1907 m. Paterson, N.J. Kai po Pirmojo pasaulinio karo buvo kuriama draugija, nukentėjusiems nuo karo šelpti, jai duotas Šv. Kazimiero vardas. Kai kurie Lietuvos miestai turėjo šventojo atvaizdą savo herbuose (pvz., Kretinga, Darsūniškis, Kvėdarna ir kiti).

Kur tik lietuviai gyvena svetimuose kraštuose ir turi savo parapijas, ten ran-

dame ir šv. Kazimiero bažnyčių ar bent koplyčių. Pirmoji lietuvių bažnyčia JAV-se, pastatyta 1862 m. Shenandoah, PA, pavadinta šventojo vardu. Parapiją suorganizavo lietuviai ir lenkai kartu, bet lietuviai vėliau iš parapijos buvo išstumti, ir ji liko lenkams.

Šv. Kazimierą, jaunimo globėją, brangina lietuvių jaunimas Lietuvoje ir išeivijoje. Įvairios jaunimo organizacijos, ateitininkai, skautai, vyčiai, yra jį pasirinkę savo ypatingu globėju.

Švenčiant šv. Kazimiero šventę kovo 4 d., daug maldininkų iš įvairių Lietuvos vietų suvažiuodavo į Vilnių. Po pamaldų katedroje žmonės dar ilgai nesiskirstydavo namo. Iš to išsivystė vadinamosios "Kaziuko mugės". Į muges susirinkdavo dešimtys tūkstančių pardavėjų, pirkėjų ir šiaip lankytojų. Jos vykdavo atvirame ore. Viena iš būdingiausių Kaziuko mugės prekių buvo "Vilniaus verbos". Tai iš įvairių džiovintų gėlių ir žolių (kačpėdėlių, kraujažolių, smilgų, motiejukų ir pan.) supintos ir ant neilgų kuolelių pritvirtintos siauros puokštelės, tinkamos nusinešti į bažnyčią Verbų sekmadienį ir po to papuošti namams.

Kitas tipiškas Kaziuko mugės "muginukas" — tai širdies pavidalo meduolinis pyragaitis, papuoštas spalvoto cukraus gėlėmis, kriptėmis, taškučiais, paukščiukais, Ant pyragėlio buvo užrašomi populiarūs vyrų ir merginų vardai. Pyragėlius pirkdavo ir dovanodavo pasirinktiems mylimiems asmenims. Buvo mada parnešti juos iš mugės tiems, kurie turėjo likti namie.

Kovo 4-ji lietuviams yra ne vien tik šv. Kazimiero, bet ir tautinė šventė. Ją švenčiant savo šeimoje, galima pasikalbėti apie šį populiarųjį Lietuvos šventąjį, apie jo stebuklus, gyvenimą ir pamaldumą. Kiekvienam šeimos nariui iškepti "muginuką" — širdelę, užrašant jo vardą ir papuošiant spalvoto cukraus raštais. Pyragaičiams kepti tinka medauninkų ("gingerbread") tešla, kurią iškočiojus, pjaustoma širdelės pavidalo pjautuvėliu. Papuošimai uždedami,

MEILĖ ŠALINA BAIMĘ

CHIARA LUBICH

"Tobula meilė stumia baimę šalin" (Jn 4,18). Šie žodžiai yra paimti iš šv. Jono pirmojo laiško, kurį jis skyrė Mažosios Azijos bendruomenėms, jas įspėdamas saugotis sunkių klaidų, kurios buvo pradėjusios ten reikštis. Viena tų klaidų savaip aiškino Dievo meilę.

"Tobula meilė" čia reiškia ne kokį nors ypatingą intensyvumą, stengiantis gyventi pagal krikščionišką meilę, tik tikrą jos realybę. Ji yra tikra, autentiška Dievo meilė, priešinga dirbtinei, melagingai meilei, kurią formuoja klaidos ir iliuzijos. Tik iš Dievo ateina "tobula meilė", kurią atnešė žemėn Jėzus, liedamas ją į mūsų širdis, kaip savo Dvasios dovaną.

Apaštalas mini įvairius poveikius, kuriuos tokia meilė neklystamai pažadina tuose, kurie ją turi. Vienas tokių poveikių (ir kaip tikroji Dievo meilės žymė) yra pasiryžimas laikytis jo įsakymų. Iš tikrųjų tikra Dievo meilė ir skatina juos vykdyti. Todėl mes galime būti tikri, kad jį mylime, jei pagal jo žodį gyvename. Jėzus tai pasakė labai aiškiai: "Jei mane mylite, — jūs

laikysitės mano įsakymų" (Jn 14,15). Vienas gi, kurį jis vadina savo įsakymu, susumuoja visus. Tai abipusės meilės įsakymas, kuris mums padeda daryti viską, kad tik Jėzaus sekėjų tarpe būtų harmoningas sugyvenimas: "Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus"

J(Jn 13,35).

Kita būdinga tos meilės ypatybė yra ta, kad ji išlaisvina asmenį iš bet kokios baimės. Tikroji Dievo meilė, nesiliaujančiai maitinama pastangomis gyventi pagal jo žodį, atidaro jam mūsų širdis ir mus vienija su juo. Kai mes mylime tobulai, jaučiame kaip vaikai ant savo tėvo rankų. Tada mes nieko nebijome: nei asmenų ar atsitikimų, nei gyvenimo ar mirties, nes pasitikime visiškai ir turime ramybę. Tada mes patiriame Dievo malonių gausumą, jo ypatingą apvaizdą ir palaimą įvairioje veikloje, kurioje mes turime darbuotis.

Čia mąstomi žodžiai, savo paprastumu taip giliai prasmingi, grąžina mus į konkretų krikščionišką gyvenimą. Jų esmė yra Dievo meilė, kurią reiškiamo jo mokymo, ypač tarpusavio meilės užlaikymu. Tad stenkimės pagal tai gyventi visu intensyvu, ir mes nepažinsime baimės.

Mąstomi žodžiai gali padėti įvairių krikščionių Bažnyčių nariams nuoširdžiai vieni kitus priimti, gerbti ir vieni kitus vis geriau suprasti. Tai gali padėti mums kartu melstis ir veikti visų krikščionių vienybei siekti. Jei meilė vadovaus mūsų darbams, Dievas laimins mūsų pastangas ir ves mus į vienybę.

Argi ne labiausiai reikia šios dienos pasauliui Kristaus suvienytos Bažnyčios liudijimo?

Iš anglų kalbos išvertė KOSTAS PAULIUS

■ Nikaragvoje kard. Miguel Obando y Bravo sutiko tarpininkauti tarp sandanistų vyriausybės ir sukilėlių, vadinamų Contras, siekiant sustabdyti tarpusavio kovas.

pyragėliui iškepus ir visai atvėsus, nes kaip cukriniai papuošalai ištirptų.

Vartodami įvairiaspalves džiovintas gėlytes ir kitus augalus, kurių gausu parduotuvėse, vaikai galėtų mėginti pasidaryti Vilniaus verbas. Tikrosios verbos yra daromos, pinant arba vyniojant stiprių, plonu siūlu augalų stiebelius, pritvirtinant juos prie nestoros lazdelės. Galima gauti norimus verboms raštus ir klijuojant gėlių žiedelius, skiedreles, lapelius, vartojant klijus, kurie išdžiūsta ir tampa nematomi. Tikrosios Vilniaus verbos nebuvo labai ryškių spalvų: vyravo natūralios, gamtoje sutinkamos džiovintų augalų spalvos, o taip pat nudažytos įvairiais dažais. Raštai daugiausia geometriniai, verbos viršūnėje įtvirtinamas žaliai nudažytų džiovintų smilgų pluoštelis.

Leonardas Andriekus

BALSAI IŠ ANAPUS

KARALIUS MINDAUGAS (1254 m.)

LIVONIJAI

*Livonija, Livonija,
Tu niekados nejausi,
Kaip daužos mano sužeista širdis.
Naujų gadynių angoje
Mums tavo klastą lemta
Laikyt išganymu.*

*Už vieną šventinto vandens lašelį
Tu kėsinies i mano jūras, ežerus, upes,
Lyg nematytum, jog tarne lašelyje,
Nugrimzdus artimųjų meilė,
Išplūdo mirtinu kerštu.*

*Prie Dauguvos ir Nemuno
Ant iškeltų į dangų kalavijų
Grūmoja man mirtis,
Ir Vorutos pily
Budėjimų naktim
Bijau aš savo žingsnių.*

DID. KUNIGAIKŠTIS GEDIMINAS (1275-1341 m.)

KRYŽIUOČIAMS

*Pas mus dar niekuomet
Nebuvo apsilankęs Jėzus,
Nors kelios galvos ir suvilgytos krikštu –
Kaip jūs išdrisot gąsdint savo Viešpatį
Pusiaukelėj i Lietuvą
Žudynėm ir gaisrais?*

*Mes atviri lakštingalai,
Ankstyvo ryto spinduliui,
Vidunakčių žvaigždynams;
Mes atviri taikingiems Dievo žingsniams,
Kurie atskamba kalvomis
Iš Evangelijų.
Padėkite ginklus,
Ir tuoj čia vaikštinės Jisai
Purienomis išsidabinusiom lankom.
Gesinkite gaisrus –*

*Štai tūkstančiai pavasarių
Iškėlė jam viešnagę.*

EVANGELIJOS SKELBĖJAMS

*Laisvai čia skraidio girioj vėjas,
Ir jūroj šoka bangos.
Laisvai, laisvai ir mes giedokim
Kiekvienas savo giesmę. {Viešpačiui*

*Neuždraudžia giria skraidyti vėjui
Nei jūra šokti bangai.
Neuždraudžiu nė aš – galybių Tėvas
Atnešti Evangeliją. {mato –*

*Derlinga mano žemė gotikai,
Erđvi padangė psalmėi. –
Keliaukit čia, visų kraštų maldeivos,
Iš priespaudų į laisvę.*

*Prieš jus nejudins niekas piršto
Senų žaizdų jau neдрaskys –
Galės čia augt liekni šventovių bokštai,
Kaip girioj eglės,
Ir taiką skelbt varpai.*

*Tiktai palikit laisvę vėjui,
Laisvę giriai, jūrai, bangai. . .
Tiktai palikit laisvę mano maldai,
Taikieji Dievo pakeleiviai.*

DID. KUNIGAIKŠTIS VYTAUTAS (1350-1430 m.)

KELIŲ Į DANGŲ VINGIUOSE

*Meldžiau visų dievų –
Neaplenkiau nė vieno –
Meldžiau pagalbos ranką tiest.
Negėstančių gaisrų ugnį
Liepsnojo naktys, dienos.
Pro dūmus nemačiau
Nei saulės, nei žvaigždės.*

*Perkūnui rodžiau
Senolių nuopelnus,
Ant kryžiaus Jėzui – savo galvą, –*

jau dviem krikštam palinkusią.

*Šaukiau: Pasigailėkite
Manęs, apkaltinto klasta,
Melu, kerštu, savimyla
Kelių į dangų vingiuose.*

*Bet iš dangaus Perkūnus
Bylojo tik trenksmu,
Naujasis Dievas, Nukryžiuotasis,
Tik savo skausmą tyliai kentė—
Negęstančių gaisrų liepsnoj
Šaukiau: Pasigailėkite!
O į mane nekrikštytos
Žiūrėjo aisčių gentys.*

JOGAILA—KARALIUS VLADISLOVAS II (1387 m.)

/

*Aš krivių atbaigiau gadynę,
Vargonais Kristų atlydėjau.
Per mano praregėjimą šviesybių angos*

{ atsivėrė

Ant aukurų, vaidilų ir šventųjų girių.

*Reikėjo dieviškos jėgos akims atplėšti,
Ilgai vidurnakčių glėby nakvojus.
Vokus įlaužę buvo sunkūs amžiai,
Vyzdžius apraibinus sapnų galybė.*

*Per mano praregėjimą vargonų fugom
Šventa Dvasia atvėrė širdis.
Nauja gadyinė—Dievo dvelksmas—
Vaidilų žemę atgaivino.*

II

Nebuvo neapykantos

*Skrajūnams aitvarams nei Gabijai,
Kai sugrįžau į Lietuvą su kryžium rankoje.*

*Ji laukė, lyg dirva, nugeltus pjūčiai,
Lyg obelis, atbudusi žydėjimui.*

*Ji laukė šimtmečiais,
Po riterių kardais kraujuodama,
Šventosios Dievo tunikos;
Ji geidė būt baltesnė už balčiausių obeli
Ir geltonesnė už brandžiausių varpą.*

*Sykiu sėja, sykiu branda
Po sausmečių aplankė Lietuvą.
Jai parnešiau lauktuvių "Tėve mūsų"
Palaimą sėjai, paguodą pjūčiai. {maldą—*

III

*Žinojau, kokias įkapes užvilksite
Ir kokį antkapį iškalsite.—
Sykiu su manimi ilsės karališkos
Vainikas, žiedas, kryžius, {insignijos:
Sykiu, su manimi. . .*

*Dabar galės per naktį suokt lakštingalos—
Prie atvirų langų nepersišaldys jau*

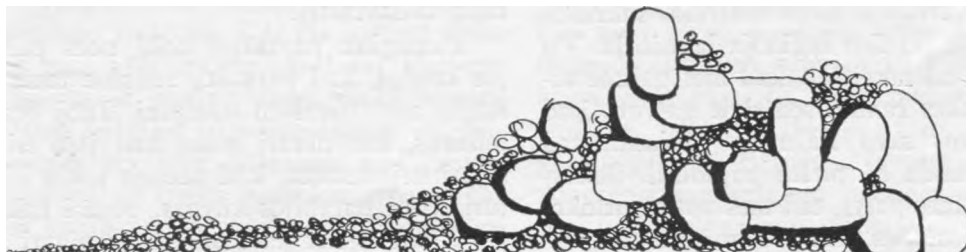
{karalius:

*Mane ten šildys marmurinės įkapės,
Keturgubos meilės liepsna.*

*Aš būsiu ir žmogus, ir marmuras,
Vidurnakčių pragiedruly s, vidurdienių
{šešėlis.—*

*Karališkas vainikas, žiedas, kryžius,
Sustingę marmuro sapne,
Sykiu su manimi ilsės,
Sykiu su manimi dūlės.*

Iš spausdinamo rinkinio, rankraštyje laimėjusio
Ateitininkų Federacijos poezijos konkurso I premiją.

KUNIGŲ PROBLEMA

JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

Europoje ir Amerikoje kunigų problema labai aktuali ir kelianti didelį susirūpinimą. Į kitą pasaulį iškeliavusių kunigų paliktos spragos toli gražu neužpildo naujieji. Seminarijos pustutės, naujokynai uždaro mi, nes nėra kandidatų. O juk dabar kunigai turbūt yra daug reikalingesni negu bet kada. Nors kai kas ir giria šią povatikaninę Bažnyčios padėtį, bet vis dėlto ji nėra ideali. Daugelis ir pasauliečių, ir kunigų nesuprato II Vatikano susirinkimo dvasios ir nutarimų. Pradėjo patys kurti savo teologiją, moralę, liturgiją. Savaip supranta ir aiškina iki šiol, atrodo, buvusius aiškius teologinius ir moralinius dėsnius, išsigalvoja visokių liturginių ekstravagancijų. Nemaža yra religiniais klausimais pasimetusių žmonių: nežino, kaip elgtis, ką tikėti, kieno klausyti. Tad verkiant reikia vadų, reikia Bažnyčiai paklusnių ir su jos mokslu gerai susipažinusių kunigų, kad jie galėtų vesti tikinčiuosius teisingu keliu.

Tad kadangi dabar yra tokia Bažnyčios padėtis ir neatrodo, kad artimu metu ji daug pasikeistų, tai kai kurie nuogaštuoja, kad Bažnyčios dienos jau suskaitytos. Grynai žmogiškai galvojant, gal ir pirštusi tokios išvados, bet jeigu dar mes turime šiek tiek tikėjimo, tai prisiminkime, kad Kristus savo įsteigtai Bažnyčiai užtikrino galutinę pergalę. Tačiau tas užtikrinimas jokių būdu nenukloja viso Bažnyčios kelio rožėmis. Pats Kristus pabrėžė, kad bus persekiojimų. Bažnyčia savo dviejų tūkstančių metų kelyje jau yra sutikusi daug staigių posūkių, pavojingų prarajų, grasinančių sūkurių bei verpetų. Kartais ji buvo smarkiai sukręsta, bet vis tiek iki šiol žygiuoja laimėtoja. Vis dėlto visa tai nereikia, kad mes galime susidėję rankas ramiai sėdėti ir galvoti, kad pats Kristus savo Bažnyčiai rūpinasi, tad mums nereikia nė piršto pajudinti. Bažnyčia esame mes patys, tad mes patys sutinkame tuos posūkius, mes žygiuojame pro prarajas, mes plaukiame tarp sūkurių ir verpe-

tų. Mūsų apdairumas yra reikalingas, mūsų pastangos būtinos — tik tada Kristaus globojanti ir į pergalę vedanti ranka bus ištiesta.

Todėl ir dabar, kai tuštėja kunigų seminarijos ir vienuolynų naujokynai, nėra ko per daug nusiminti. Kunigų sumažėjimas, tam tikra prasme, gali ir į gera išeiti. Kunigų trūkumu daug kur skundžiamasi ir dabar, bet negalima neigti, kad gal 50% dabartinių kunigų nedirba kunigiško darbo. Jie užsiiminėja sportu, menu, visokiais rankdarbiais ir amatais, o kunigiškam darbui kasdien paskiria tik kokį pusvalandį. Jokių būdu nesmerkiame tų minėtų užsiėmimų, Kunigui, kaip ir kiekvienam intelektualiniu darbu užsiimančiam žmogui, reikalinga bent kartą savaitėje išeiti į golfo ar teniso aikštę, pasportuoti, pasimankštinti, kad paskui jo intelektualinis darbas būtų našesnis ir sveikata stipresnė. Bet nebūtų gera, jeigu jis, panašiai kaip įvairių sporto šakų profesionalai, po kelias valandas kasdien treniruotųsi, sportuotų, norėdamas tapti čempionu.

Kas sako, kad kunigas negali užsiimti menu, tapyba, muzika arba įvairiais rankdarbiais bei amatais? Tai gali būti labai gražūs ir naudingi įmėgiai (hobby), kurie jį bent kiek prablaivo po kartais labai sunkaus kunigiško darbo, skelbiant Dievo žodį ir teikiant sakramentus. Deja, yra nemaža kunigų, kuriems, atrodo, tokiu įmėgiu (hobby) yra tapusi kunigystė, o jų pagrindinis užsiėmimas yra visai kitoks, nieko bendra neturįs su kunigo pagrindiniais uždaviniais.

Pamėgink paprašyti kokį nors parapijos kunigą, kad paruoštų religinę temą paskaitą arba parašytų straipsnį. Tuo pradės teisintis, kad neturi laiko, kad jam tai visiškai neįmanoma, kad neturįs jokių idėjų, turįs vesti parapijos knygas, budėti raštinėje, o kartais net kasti sniegą ar pjauti žolę aplink bažnyčią. Žinoma, kasti sniegą ar

įpauti žolę kartais gali atstoti golfą ar kurį kitą sportą, bet paprastai tokiems darbams parapijose būna pasamdyti asmenys, kurie atlieka ir kitus įvairius darbus. Knygų vedimas ir atsakinėjimas telefonu bei atidarymas durų taip pat nėra tokie užsiėmimai, kuriems būtų reikalingi kunigo šventimai ir teologijos studijos. Tokius darbus gali dar geriau atlikti koks nors pasaulietis, vyras ar moteris. Žinoma, tai jau yra surišta su algos mokėjimu, su išlaidomis, bet ateityje, jeigu dar kunigų skaičius labiau sumažės, reikės būtinai surasti lėšų šios rūšies išlaidoms, kad kunigai galėtų užsiimti pastoracija.

Mes džiaugiamės, kad turime katalikiškų mokyklų, gimnazijų, universitetų. Nemaža ir kunigų ten dėsto ne tik religiją, bet ir fiziką, chemiją, matematiką, literatūrą ir kitus mokslus, kuriuos dažnai dar geriau galėtų dėstyti ir pasauliečiai. Kai kurie, žinoma, tuoj pasipriešins ir sakys, kad kunigas, nors dėstydamas ir tokius pasaulietiškus dalykus, gali turėti labai teigiamą įtaką studentams, jų tikėjimui ir moralei, gali jaunimui šviesti savo pavyzdžiu. Jeigu ir sutiksime, kad jie visuomet tuo savo pavyzdžiu šviečia, tai turime taip pat sutikti, kad kartais ne mažiau gali šviesti ir pasauliečiai. Pasauliečiai taip pat yra įpareigoti kitus vesti prie Dievo. Gal jiems šios rūšies apaštalavimas būtų dar lengvesnis ir naudingesnis, nes jeigu kunigas kalba apie tikėjimą, tai kiti galvoja, kad jis ir negali kitaip elgtis, nes tai jo luomo pareiga, bet jeigu tą pat pasakys pasaulietis, tai jo žodis ir pavyzdys gali labiau patraukti.

Taip pat dažnai tenka nugirsti, kad tas ar kitas studentas, lankydamas katalikišką universitetą ir klausydamas religijos paskaitų, prarado tikėjimą. Kas čia kaltas? Priežasčių gali būti įvairių. Gal tas tikėjimo praradimas ar susilpnėjimas nieko bendra neturi su religijos pamokomis, bet vis dėlto neretas yra toks reiškinys, kad dėstyti matematiką ar fiziką parenkami patys gabiausi kunigai, o dėstyti religiją siunčiami tokie, kurie jokiame kitame darbe netinka. Juk aiškinama, kad kiekvienas kunigas yra

studijavęs teologiją, tad gali ją ir dėstyti. Tai yra labai didelė klaida ir labai liūdnas reiškinys. Religijai dėstyti turėtų būti parenkami patys geriausi teologai ir pedagogai, nes geras dėstytojas gali jaunimą patraukti prie religijos, o blogas — atstumti.

Niekas neneigs, kad yra kunigų, nebloggeriai valdančių plunksną, bet kiek iš jų rašo religiniais klausimais? Kai kurie daug rašo apie meną, literatūrą, politiką, tik ne apie religiją.

Jeigu kuris nors kunigas veda ir pradeda rūpintis tik savo šeima, tai sakoma, kad jis nukunigėjo, metė kunigystę. O ar negalima sakyti, kad tam tikra prasme nukunigėjo ir metė kunigystę tie, kurie viskuo užsiiminėja, tik ne kunigavimu, kurie apie viską rašo ir kalba, tik ne apie religiją?

Tad gal kunigų skaičiaus sumažėjimas privers bažnytinę vyresnybę ir pačius kunigus pagalvoti apie kunigystę, apie pagrindines kunigo pareigas, apie jo pašaukimo esmę. Jeigu kunigai iš visų kitų sričių sugrįžtų prie grynai kunigiško darbo, tai kunigų stoka dar negreitai būtų jaučiama.

Dabar kai kuriose šalyse, pvz., Amerikoje, vyskupai versta verčia 70 m. amžiaus sulaukusius klebonus atsisakyti savo pareigų ir eiti į pensiją. Jeigu turėtume pakankamai kunigų, jeigu būtų daug jaunesnių ir energingesnių kunigų, kurie jau laukia, kada galės užimti senstelėjusio klebono vietą, tai toks potvarkis būtų visiškai suprantamas, bet kai klebonas išstumiamas į pensiją ir nėra kam užimti jo vietos, tai jau kitas reikalas. Taip jau yra atsitikę kai kuriose mūsų, lietuvių, parapijose. Manoma, kad kunigas, sulaukęs 70 m. amžiaus, jau nėra tinkamas būti klebonu, jau negalės gerai tvarkyti parapijos. Bet atsiminkime, kad buvo daug popiežių, kurie valdė visą Bažnyčią, būdami daugiau kaip 80 m. amžiaus, pvz., Pijus IX mirė, būdamas 86 m. amžiaus, Leonas XIII — 93 m. Jie buvo geri popiežiai, Bažnyčios nesugriovė, kaip Amerikos nusugriauna prezidentas Reaganas, būdamas 77 m. amžiaus.

Jeigu visi mūsų lietuviai kunigai, kurie dirba amerikiečių parapijose, grįžtų į savą-

DIEVAS YRA MEILĖ

(Dainininkės Jaqueline Dupuy išpažintis)

Šaukiau savo dainas į mikrofoną iki trečios valandos ryto. Man akompanavo su gitaromis mano ilgaplaukiai draugai. Bet mano viduje buvo tik skausmas ir tamsa. Buvau nusistačiusi sutraukti bet kokius drausmės, dienotvarkės, pareigų ryšius, atsipalaiduoti nuo saviškių, kad nematyčiau skausmo, kurį jie jautė dėl mano elgesio, negalvoti apie nieką, nesirūpinti nieku, gyventi atsitiktinumu. .. Tikėjau, kad tokiame gyvenime atrasiu laisvę. Deja...

Prieš dvejus metus, kai mano draugai sutvėrė savo orkestrą, aš buvau laiminga,

šias, lietuviškas, tai mums kunigų dar netrūktų. Ne vienas jų pasako: "Kai aš atvažiauvau į Ameriką, lietuviškoms parapijoms manęs nereikėjo, tai dabar man jų reikia". Žinoma, tokias pirmiau atstumtų kunigų nuotaikas galima suprasti, bet vis dėlto reikėtų prisiminti, ką išmokome iš katekizmo, kad mes turime "įžeidimus atleisti" ir "nuoskaudas nukęsti".

Būtų įdomu panagrinėti priežastis, dėl ko dabar yra tiek maža pašaukimų, bet tai nelengvas uždavinys. Tas pašaukimų trūkumas, kaip jau minėjome pradžioje, ypač yra ryškus Vakarų Europoje ir Amerikoje. Azijoje ir Afrikoje padėtis žymiai geresnė, o Lenkijoje yra pilnos kunigų seminarijos. Sakoma, kad Lenkijoje yra ketvirtadalis viso pasaulio pašaukimų į kunigus. Kai kas sako, kad pašaukimų yra daugiau tuose kraštuose, kurie yra "konservatyviškesni", kur taip nesimetama į visokius naujumus. Galbūt. ..

Esant Bažnyčioje tokiai padėčiai, vis didėjančiam kunigų trūkumui, didesnė atsakomybė už žmonijos evangelizaciją tenka pasauliečiams. Jie turėtų daugiau susidomėti teologija, Bažnyčios mokslu. Jeigu jie negauna religinių žinių iš tų, iš kurių turėtų gauti, tai turi patys pasirūpinti. Juk jau ir dabar yra gana daug religinių "savamokslių".

kad jie mane pakvietė dainuoti jų sukurtas dainas, ir mes įsikūrėme vienuose moderniuose namuose. Taip radau galimybę nusikratyti savo studijomis arba dešimties valandų darbu įstaigoje prie nepakenčiamos rašomosios mašinėlės. Taip pat tokiu būdu nusikračiau tėvo nuolatinių moralės pamokų, tos moralės, kurios jis savo asmeniniame gyvenime nesilaikė, atsikračiau sesers it jos politikos, motinos ir jos skudurų...

Pirmaisiais mėnesiais dainuodama scenoje dūmų debesyse, pilnoje lankytojų salėje, turėjau įspūdį, kad aš šaukiu paniką senajam veidmainiškam pasauliui su jo senaisiais papročiais, su jo kompromisais. Taip prabėgo dveji metai; aš šaukiau tuštumai... O tuštuma, kuri mane supo, pagaliau įsikverbė ir į mano vidų.

Artėjo vasara. Svetimšaliai turistai grūdosi į mūsų salę. Jie per naktį klajodavo po Paryžiaus gatves, o paskui ateidavo pas mus pasižiūrėti ir pasiklausyti paskutinės mados. Atmosfera buvo slegianti, salėje beveik dusdavau, niekad nesu patyrusi tokio vidinio šalčio, tokio žiauraus kitų indiferentiškumo. Kiekvieną naktį slinko pro mano akis vis nauji veidai, bet atrodė, kad vis tie patys.

Manęs laukdavo aušra išeinančios iš šios vietos. Pažinau jos pirmuosius raudonus spindulius tarp požeminio traukinio arktį. Paskubinau žingsnius ne dėl to, kad bijočiau nemalonių susitikimų: jau buvau įpratusi vaikščioti viena. Kas bus iš manęs po keleto metų, kai nauja mada išstums mūsų šikę, kai publikos susidomėjimas nusikreips į kitas aukas? O tuo tarpu šaligatviais besisiūlančios senesnės už mane moterys atrodė liudininkės to, kas bus iš manęs.

Siaurais laiptais užsirioglinau į septintą aukštą, kur buvo mūsų butas. Viskas ten buvo apleista, purvina tame sename, Nordstoties traukinių dūmais apneštame name, kur turėjome persikelti po to, kai mano

tėvas susirado meilužę ir privertė mus susivaržyti. Šeimoje daugiau nebuvo ramybės, ir mano gyvenimo tvarka davė bent tiek naudos, kad galėjau dieną miegoti ir gyventi tada, kai kiti miega. Tai buvo geriausias būdas išvengti ginčų ir barnių.

Nustebusi pamačiau, kad salone dar degė šviesa. Mano sesuo sėdėjo prie stalo, apversto krūva popierių. "Dar tu nemiegi?" — paklausiau. "Turiu rytoj rytą įteikti laikraščiuui savo straipsnį". — "Tai vėl jau praneši skaitančiai visuomenei koki nors kapitalistinės santvarkos skandalą?" Priešais ją gulėjo dvi knygos — Markso ir Lenino raštai, iš kurių ji sėmėsi sau įkvėpimo. Paėmiau vieną po pažastimi, vaidindama, kad noriu ją sekvestruoti. Ji pašoko, tarsi būčiau palietusi kokią šventenybę, bet, pamačiusi mano liūdną veidą, neprotestavo, tik paklausė: "Kas tau yra?" — "Nieko" — atsakiau.

Ji manęs niekad nesuprato. Bandė man imponuoti savo asmenybe, savo idėjomis, savo reakcija, visiškai nepaisydama mano idėjų ir minčių. Ir tą naktį, jau po trečios valandos, nenorėjau, kad ji imtų mane mokyti. "Tu niekad neturi man laiko", — trumpai pasakiau ir atidaviau jai knygą. Neturėjau jokio noro klausytis ištisos tirados apie pasaulinę revoliuciją, apie komunizmo laimėjimus, apie naują santvarką, kuri jau apimanti visą pasaulį. Ji vėl pasilenkė prie savo raštų, o aš ją palikau.

Tai buvo mano sesuo Lilijana. Mokėsi, dirbo ir visas savo jėgas paaukojo tam, kad reformuotų žmoniją. Pro atviras duris mačiau jos tik mažą, pilną visokių idėjų galvą. Jos vyriška šukuosena atėmė iš jos bet koki moteriškumo patrauklumą. Juo labiau kilo partijoje, juo darėsi kietesnė, nesukalbamėsnė. Straipsnis po straipsnio, susirinkimas po susirinkimo vis labiau ją tolino nuo mūsų. Pasiaukojų masių gerovei, o savo motiną traktavo kaip vergę. Niekad ji man nepadavė, nepaspaudė rankos, o žodžiai, kuriais ji atsikirsdavo tėvui, tikriausiai atitolino jį nuo savo namų ir pastūmėjo į meilužės glėbį.

Svyruodama dar pasilikau kurį laiką

ant salono slenksčio, žiūrėdama į savo seserį. Paskui ant pirštų galų išlinkau į motinos kambarį ir pabučiavau jos nešukuotus plaukus. Ant santuokinės lovos, kur motina miegojo viena, tėvo vietoje gulėjo nudžiūvusi šaka, pasibaigusio laiko liudininkė.

Grižau namo nudegusi saule. Laimingų aplinkybių dėka praplatinau savo horizontus. Mūsų trupė buvo angažuota vasaros atostogų laikui viename pajūrio kurorte. Buvau prie jūros, kvėpavau tyru jūros oru. Pajūrio pliaže, žiūrėdama į jūros begalybę, svajodavau.

Susirūpinusi užlipau laiptais į liūdną mūsų šeimos butą. Motina ir sesuo virtuvėje plovė indus. Sesuo nusijuosė prijuostę ir priėjusi mane apkabino, pabučiavo. Motina, nusišluosčiusi rankas, padarė tą pat. Paskui Lilijana paėmė mano lagaminą ir nunešė į mano kambarį.

Aš klausiau savęs, ar kartais nesu sukvailiojusi, pamišusi. O gal mano kvailiausios svajonės staiga pavirto haliucinacijomis? Užulaidos buvo išplautos, lovos užtiesalo pakraščiai naujai apsiuvinėti. Viskas buvo švaru, tvarkinga. Mama paklausė, ar nesu pavargusi. Aš pratrūkau ašaromis. Leido man išsiverkti, nebandydamos tramdyti. "Bet, — pagaliau ištariau, — kas čia įvyko?" Abi nieko neatsakė. Lilijana atsisėdo prie mano lovos kojūgalio. Jos akyse buvo ramybė, kokios anksčiau niekad nesu mačiusi. Motina atnešė man kavos. Ji buvo gražiai susidėjusi plaukus, apsivilkusi nauja suknele. Teiravosi, kaip man patiko pajūryje ir kokias naujas dainas ruošiu kitai programai.

Vakarienė buvo labai linksma. Mama paruošė valgių, kuriuos žinojo, kad aš mėgsčiau. O tie valgiai tą vakarą turėjo ypatingai malonų skonį. Ne, jos čia nevaidinta komedijos: abi nuostabiai ramios, linksmos. Bet kas atsitiko, kad jodvi taip pasikeitė? Jų dviejų tylą dar labiau erzino mano norą žinoti. Pastebėjau jų tarpe harmoniją, kurios niekad nesitikėjau, kad tokia galėtų

būti. Nedrįsau daugiau nieko klausti. Pas-
kui staiga kilo baimė, kad štai vėl po šito
sapno grįš buvusi praeitis. Jos tai pastebė-
jo ir pasiryžo man papasakoti praėjusios
vasaros stebuklą.

Man išvykus, po kelių dienų Lilijana
buvo pasiūsta vesti propagandos šiaurės
pramonės rajone drauge su Klaudija, vie-
na jos drauge, kurią ji labai vertino ir my-
lėjo. Klaudija iš dalies buvo mano sesers
idėjų kaltininkė ir įkvėpėja. Klaudija pa-
traukė Lilijaną į savo pusę, susitikusi uni-
versitete.

Pamažu, kai Lilijana vis labiau įsitraukė
į partijos reikalus, aplinkybės jas kiek
atitolino, nes jų darbo sritys buvo skirtingos.
Dabar, abi paskirtos tam pačiam už-
daviniui, vėl suartėjo. Tačiau Lilijana pa-
stebėjo, kad draugė yra pasikeitusi. Pirmiau
ji buvo tauškalas, savo agitacinėse kalbose
išsireikšdavo nepaprasta iškalba ir įtikini-
mo jėga, ko Lilijana jai visada pavydėjo.
O dabar mano sesuo buvo nustebinta ne-
paprastu Klaudijos tylumu. Kelionės metu
automobilyje beveik žodžio nepratarė, o už-
kalbinta atsakinėdavo tik trumpomis fra-
zėmis. Bet gal tai buvo tik nervų įtempimas...

Automobilis išvyستė šiaurės link vedan-
čią autostradą didžiausią greitį. Prie vairo
buvo Klaudija, o Lilijana, kad ją pralinks-
mintų, dainavo revoliucines dainas, kurios
primintų pirmuosius entuziastingus metus
revoliuciniame darbe. Klaudija kartais pri-
tardavo, bet tyliai ir nenoromis. Abiejose
kelio pusėse tęsėsi lygumos, o tiesus kelias
nerodė jokių kliūčių smagiai bėgančiam
automobiliui.

Nežinia, kas atsitiko: ar Klaudija nu-
alpo, ar sprogo priekinio rato padanga?
Automobilis metėsi į šoną, ir Klaudija,
bandydama jį suvaldyti, įvažiavo į antrą
kelio pusę, kur priešinga kryptimi greitai
važiuodamas kitas automobilis trenkė į jas.
Smūgis išmetė Lilijaną šalia kelio. Kai atsi-
peikėjo, pamanė, kad nieko baisaus neatsi-
tiko — buvo tik sutrenkta. Kai kas gal pa-
sakytų: "išsigelbėjo per stebuklą". Sunkiai

atsikėlus, nuėjo prie draugės, kuri netoli
gulėjo ant kelio. Prie jos klūpėjo juodai
apsirengęs vyriškis su kunigo apikakle.
Klaudija buvo į jį išmeigusi akis ir kartą
vos vos ištare "taip" į kunigo klausimus.
Mano sesuo norėjo įsikišti, bet jauno kuni-
go žvilgsnis susitiko su jos, ir ji nuleido
galvą. Galvoje užė, bet viduje kilo tokia
audra, kad ji nepajėgė sekti kunigo kalba-
mų žodžių. Tik vienu tarpu kunigas pakė-
lė balsą, ir ji aiškiai išgirdo: "Aš tave išri-
šu..." ir tuo metu padarė ant Klaudijos
didelį kryžiaus ženklą.

Klaudija dar buvo gyva keletą minučių.
Atrodė, kad ji nejaučia jokio skausmo. Jos
veidas buvo visiškai ramus, panašus į to ku-
nigo veidą. Jis pats užspaudė jos akis ir
pridengė mirusios veidą skarele.

Kai Lilijana pamatė, kad viskas baigta,
šoko kaip furija: kaip jis, tas kunigas, ga-
lėjo išdrįsti užmesti savo valią ir pasinau-
doti mirstančios silpnyste, išgauti iš jos pri-
tarimą idėjoms, su kuriomis ji visą gyveni-
mą kovojo? Paskutinės minutės atsiverti-
mas neturi jokios prasmės!

Aplink susirinkusi minia nerimavo ir
murmėjo. Jaunas kunigas išklausė mano
sesers priekaištų tylėdamas, kas ją dar la-
biau siutino. "Ben sakyk ką nors!" — sušu-
ko. Kunigas nusišypsojo ir tarė: "Dievas
yra amžinas, — nesvarbu, kas ką apie jį
mano. Tai jo nekeičia. O jis yra Meilė".
Paskui išoko į automobilį ir nurūko Pary-
žiaus kryptimi.

Lilijana, stovėdama ant kelio griovio
kranto, dar ilgai akimis sekė nutolstantį
kunigą, kol jis visiškai išnyko iš jos akių.
Ją apėmė begalinis sielvartas, vienvėbė be
išeičios. Staiga jai kilo klausimas: kuris iš-
nykimas ją labiau sukrėtė — draugės, ar to
nepažįstamojo, kurį ką tik matė ir kurio
tikriausiai gyvenime niekad daugiau nesu-
tikis?

Klaudijos laidotuvės buvo bedieviškos,
jos kapas be kryžiaus. Bet veltui Lilijana
bandė savo draugėje nematyti nieko kito,
kaip tik praeities atsiminimą, kūną, sugrį-
žusį į žemę, pagal materializmo dėsnius.
Bet kas galėjo būti tikras, kad sielos tikrai

nėra? Ir kaip gali nesamas dalykas ją taip kankinti? Ar tas sielvartas ir netikrumas nėra išprovokuotas kaip tik dėl to, kad ji atmeta esminę, egzistuojančią realybę?

Mano sesuo užsidarė namie. Daugiau neatskleidė knygos, neparašė daugiau nė vienos eilutės, neatsakinėjo telefonu. Jos paskutinių metų veikla staiga jai pasirodė vien tik tuščia agitacija. Kaip ji galėjo bandyti suteikti žmonijai šviesos, kai negali išspręsti savosios problemos? Iki šiol laikėsi tam tikrų idėjų, varė propagandą. Bet mirties akivaizdoje viskas sugriuvo. Klaudija išvyko, palikusi ją nežinojime ir rūpestyje. Tad j ją buvo nukreipta pirmoji Lilijanos malda: "Jei tu tikrai gyveni, tai pamokyk mane tiesos". O atsakymas atėjo lėtai, pamaužu.

Lilijana, suabejojusi savo ideologijos pagrindais, atsisakė propagandistės pareigų Ėmėsi labdarybės darbo, kuriam jautė tam tikrą palinkimą. Šioje srityje bedirbdama, pastebėjo, kad joje bunda kažkas naujo. Susidūrusi su vargšais, su jų skausmais, ėmė juos pamilti ir tikrai mylėti ne žodžiais, o darbais. Tik tada to jauno kunigo žodžiai, kurie atrodė jau pamiršti, staiga grįžo į Lilijanos sąmonę. Šį kartą jau ne erzinantys, o pilni tiesos ir šilimos: "Dievas yra Meilė". Ir jam pasidavė.

Lilijana nutilo. Mama verkia, ir aš verkiu drauge. Tas sesers papasakojimas mane giliai sukrėtė. Man atrodė, kad aš ten esu. O visa to epilogas galėjo būti manasis. Pajutau, kad nepaprasta ramybė apsiaučia mane, o su ja drauge ir džiaugsmas: meilė atėjo sušildyti mūsų vienišumo, ji perkeitė Lilijaną, mano motiną ir nuo šio laiko keičia mane. Dievas yra Meilė. Džiaugiausi, kad Klaudija tai suprato bent mirties vandenį.

■ Vysk. Augustin Roman, Miami diecezijos vyskupas padėjėjas, suvaidino lemiamą vaidmenį, kad kalėjime kubiečiai kaliniai paleido jų laikomus įkaitus ir pasidavė administracijai, užbaigę 8 dienų maištą, kurio negalėjo likviduoti civiliai taikintojai.

SKIRTINGOS NUOMONĖS IR DRAUGIŠKUMAS

BRUNO MARKAITIS, S.J.

Paprastai mes visiems linkime gero. Kartais pavydas ar keršto noras nudažo mūsų linkėjimus piktu savanaudiškumu ir blogo geidimu artimui. Bet, sakytume, tai yra išimtys. Nors jos pasitaiko palyginti dažnai, tačiau nesudaro bendrinio mūsų nusistatymo kitų žmonių atžvilgiu. Išimtys lieka išimtimis, nes jos paliečia vieną ar kelis asmenis ir — tik labai retomis progomis — nusikreipia prieš visą bendruomenę.

Paprastai mes žmonėms linkime gero. Šis gero linkėjimas žmonėse glūdi daug giliau, negu mums iš paviršiaus gali atrodyti. Kaip dažnai skubama, visa metus į šalį, padėti nelaimėje atsidūrusiam praeiviui ar pakeleiviui! Kiek tokiais atvejais parodoma širdies ir paslaugumo! Pasitaiko liūdnų atsitikimų, kur tariamasis kaltininkas bando pabėgti, sakykime, iš automobilio nelaimės vietos. Bet šiais atvejais žmogus dažniausiai pasiduoda panikai. Tai nėra apgalvotas sprendimas, bet baimės padiktuota reakcija. Kartais mums patiems pasitaiko sunkiai susirgti svetimoje aplinkoje, toli nuo savo namų. Mus nustebina ir sujaudina svetimų žmonių mums visai nelaukta pagalba ir rūpestis. Gero linkėjimas žmonėse yra įleidęs galias šaknis.

Šios šaknys augina draugiškumo medį. Mes ne tik gero kitiems linkime, bet bandome būti jiems draugiški. Ir čia mes kalbame apie bendrus reiškinius, nesigilindami į išimtis, nesvarbu kaip dažnos jos būtų. Šis draugiškumas, mums atrodo, yra įprastinė žmonių nuotaika, nors gali pasitaikyti ir pasitaiko momentų, kada ta nuotaika iš esmės pasikeičia, tapdama pykčio, nekantumo, perdėto jautrumo ir išdidumo išraiška.

Kadangi mes paprastai žmonėms gero linkime, tai mūsų nusistatymas jų atžvilgiu yra draugiškas. Bet yra vienas veiksnys, kuris nužudo ir gero linkėjimą, ir draugiškumą, būtent *nuomonių skirtumas*. Rodos, kas gi čia nepaprasto turėti savo nuomonę.

Kiekvienas turi savo nuomonę, gal iš kito pasiskolintą ar kito padovanotą, primestą, įsiūlytą. Kiekvienas turi teisę turėti savo nuomonę.

Kalbose, knygose, laikraščiuose dažnai girdime ir skaitome raginimus būti tolerantais. Mus moko gerbti kito žmogaus nuomonę, nes tai yra jo privati nuosavybė. Bet žiūrėk, kažkas pareiškė nuomonę, priešingą mūsų nuomonei, ir tučtuojau dalykai bei situacijos iš esmės pasikeičia. Užtenka pasiskaityti laikraštines polemikas, ypač kai išsitemia argumentai, ir matai, ir girdi žodžius, sakinius, kurie yra liūdni apgailėtinų nusistatymų liudininkai. Daromos konkrečios ir specifinės išvados, nepateikus nė vieno argumento, o tik daug bendrinių tvirtinimų. Kas gi įvyko?

Kas įvyko? Susidūrė dvi priešingos nuomonės. Susirėmė du žmonės, ir prasidėjo nesutarimas. Kadangi mūsųose tai labai dažnas reiškinys, kokios galėtų būti priežastys? Mums atrodo, svarbiausioji priežastis būsianti — nuomonės sumaišymas su žmogumi. Kai susiduria dvi priešingos nuomonės, mes nusikreipiame ne prieš nuomonę, bet prieš žmogų. Šis nusikreipimas, kalbant apie žmogaus psichologiją, dažnai išreiškia paslėptą pyktį turinčiam priešingą nuomonę. Tai yra psichologinė apraiška. Kartais kunigas išpažintyje atrodo pyktelėjęs ir neįprastai griežtas, lyg penitentas būtų ne Dievą, o jį patį įžeidęs. Kartais teisėjas, teisdamas nusikaltėlį, sudaro pagrįstą įspūdį, lyg nusikaltėlis būtų ne įstatymui, bet pačiam teisėjui nusikaltęs. Ir mes patys neretai pykstame ant kitų dėl jų įsitikinimų ir elgesio, lyg jie būtų nusidėję ne Dievui, bet mums.

Nuomonės sumaišymas su žmogumi perkelia diskusiją į grynai asmeninę plotmę. Dabar jau nebe nuomonės tyrinėjamos, bet nuomonių savininkai. Dabar jau nebe klausiama, ko tavo nuomonė verta, bet ko tu pats vertas. Klasišką pavyzdį randame šv. Jono evangelijoje. Fariziejai apklausinėja Kristaus pagydytąjį akląjį. Aklasis atsako į jų priekaištus labai vykusiai. Kai fariziejų argumentai išsibaigia, ir jie nežino,

ką sakyti, nusikreipiama į asmenį šiais žodžiais: "Tu esi visas nuodėmėse gimęs ir drįsti mus mokyti!" Ir išmetė jį laukan (Jn 9,34)-

Kad mes nusikreipiame į žmogų, o ne į jo nuomonę, parodo ir tas eilinis faktas, kad diskusijos paprastai vyksta labai įtemptai, kur balsai pasiekia neįprastą stiprumą, kur vartojami nekritiški žodžiai ir posakiai. Jei vokalinė diskusija tampa laikraštine polemika, tai pastebime greitą tono pakitimą, staigų persiorientavimą iš nuomonės į asmenį. O visa tai vainikuojama milžiniško masto išvada, kad priešingos nuomonės savininkas yra niekam vertas žmogus, ir vien tik dėl to, kad jis turi priešingą nuomonę.

Nuomonių priešingumai yra neišvengiami. Bet įdomus dalykas, kada susiduria dvi priešingos nuomonės, ir oras pilnas pykčio kibirkščių, labai dažnai tenka pasakyti, kad arba abu asmenys, arba bent vienas daug žinių apie diskutuojamą dalyką neturi. Vienos šalies patarlė įspėja: "Kuo daugiau šaukia, tuo mažiau žino". Mums atrodo teisinga pridėti, kad kuo daugiau tvirtinama, tuo mažiau įrodoma. Ir neretai tvirtinama, nieko neįrodžius.

Niekas nenori pasirodyti nežinančiu, bet retas žmogus sugeba žinių trūkumą paslėpti po tylos apsiaustu. Nuostabu, kaip mes dažnai užsispiriame savoje nuomonėje, ne tik abejodami, bet kartais manydami, kad mūsų nuomonė yra klaidinga ir priešinga faktams bei įrodymams. Vis dėlto mes tvirtiname nepagrįstus, kartais fantastinius pareiškimus ir užsikemšame ausis net matematinei tiesai. Ir šitokiame nusistatyme, kuris yra ne tik nerimtas, bet dažnai mūsų visiškai nevertas, vyrauja pagarbos trūkumas priešingos nuomonės savininkui. Girdi, kaipgi jis galėtų žinoti daugiau už mane? Ir dėl tokio nusistatymo mūsų dėmesys krypsta ne į nuomonę, bet į žmogų. Dėl nuomonės mes visą žmogų pasmerkiame.

Gyvenime yra daug sričių, kur nuomonių skirtumas yra kasdienybė, kur iš daugelio nuomonių iškyla neklaidingos išvados ir išmintingos pastabos. Bet toks kūrybinis nuomonių bendradarbiavimas tik ten įma-

KUN. ALFONSO SVARINSKO PAMOKSLAS

Šis pamokslas buvo pasakytas 1979 m. balandžio mėn. 5 dieną Ceikinių kapinėse, laidojant kun. Karolį Garucką, S.J.

Apie Sibiro kalinį kun. Alfonsą Svarinską dažnai rašo mūsų spauda, tad manome, kad skaitytojams bus įdomu susipažinti su jo šiame pamoksle pasakytomis mintimis. Pamokslą gavome įrašytą į juostelę, įrašymas labai netobulas, tad kai kurie žodžiai gal buvo ne taip suprasti, o vienoje vietoje įrašymas visiškai nutrūkęs. Kiek ten žodžių ar sakinių išleista, sunku pasakyti. Skaitytojus už visa tai atsiprašome. Vienur kitur šiek tiek pataisėme kokį atskirą žodį, kad būtų galima lengviau suprasti mintį.

Red.

Stovime prie kapo duobės, į kurią nu teisime garbingą žmogų, kunigą, ištikimą savo ordinui jėzuitą, Helsinkio žmogaus teisių gynimo komiteto narį...

Palikę rekolekcijas, Didžiosios savaitės pasiruošimo darbus, atvykome atiduoti pagarbą šiam žmogui. Pasimelskime už jo vėlę, nes ir jis buvo pažymėtas gimtosios nuodėmės antspaudu. Svarbiausia, atėjome tam, kad susimąstyume. .. Pasimelstume mes ir

nomas, kur dėmesys pakreipiamas į nuomonę, bet ne į žmogų, kur faktas pastatomas prieš faktą ir tvirtinimas remiamas įrodymu.

Įtakingiausioji priešprieša nedraugiškumui, kylančiam iš nuomonių skirtumo, būtų *draugiškumo pabrėžimas*. Jei mūsų bendrinis nusistatymas žmogui yra iš esmės draugiškas, kodėl jis turėtų pasikeisti dėl nuomonių skirtumo? Kas akyčiau stebi gyvenimą, turi pripažinti, kad žmonių keliai dažnai išsiskiria ne tiek dėl nuomonių skirtumo, kiek dėl formų, kurios išreiškia ir apipavidalina mūsų nuomones. Yra žmonių, kurie nesiskaito su žodžiais. Yra žmonių, kurie per greitai užkaista ir užsimiršta. Yra žmonių, kurie sąmoningai nekreipia dėmesio į išraiškos formas. Tai yra liūdni

namie, bet ar tai laiko stoka, ar tai noro stoka, ir dėl to gyvenimas mus dažnai ap lenkia. Iš klausiau keletą pamokslų. Kunigai kalbėjo iš širdies ir nušvietė velionio asmenį. Mes daugumas jų gerai pažįstame, tad nereikia apie tai antrą kartą kalbėti. Bet tebūnie man leista šiandien prabilti kaip senam kareiviui, kuris daug metų nešė karščio ir dienos naštą. Manau, kad aš galėčiau pažvelgti į gyvenimą iš kito pobūdžio.

Štai kada mes laidojame Tėvą Karolį Garucką, jėzuitą, man prisimena jėzuitų ordinas savo darbais ne tik visoje Bažnyčioje, bet ir mūsų mieloje tėvynėje. Neseniai minėjome Vilniaus universiteto 400 metų įsteigimo sukaktį. Skačiau prof. Rabikausko laišką velioniui, kuriam jis skundžiasi, kad va, "lenkai pakvietė mane į Varšuvą skaityti paskaitą apie Vilniaus universitetą, o į Lietuvą, į tėvynę, ir svečiu nepakvietė". Taigi jie minėjo universitetą, kurį įsteigė Vilniaus vyskupas ir jėzuitai, kuriame dirbo jėzuitai, bet jie liko už borto. Kai tik einu per Vilnių, visuomet užkliūva akis už išniekintos Šv. Kazimiero bažnyčios. Prieštos bažnyčios praėjo visas religinis ir kultūrinis tautos gyvenimas net keletą šimtme-

ribotumai, kartais geros valios trūkumas. Bet ribotumai ir savanaudiškumas gali sumažėti, sušvelnėti, jei daugiau dėmesio kreipama į išraiškos formą, ypač tada, kai nuomonių skirtumai yra dideli ir pagrįsti

Jei mūsų nusistatymas žmonėms yra iš esmės draugiškas, tai kodėl nepastudijuoti savęs, išraiškos formų, žodyno? Štai priemonės, kuriomis nuomonė išreiškiama. Juk labai gaila, kad draugiškas nusistatymas žūva dėl formos, kartais dėl vieno nevykusio žodžio. Graži forma, pareiškiant nuomonę, yra draugiškumo garantija ir pagarbos ženklas kitos nuomonės savininkui. Nuomonės skyrėsi vakar, skirsis rytoj. Ateitis nestokos progų nuomonėms pareikšti. Reikėtų dažniau atsiminti, kad mes draugaujame ne su nuomone, bet su žmogumi.

čių, o dabar — bedieviškas muziejus, kur rengiamos vakaronės. Ir vėl, broliai, prisimenu paralelę: rusai turi kunigaikštį Aleksandrą Nevskį — tai rusų bažnyčios šventasis. Ir ten jam skiriama atitinkama vieta, net yra ir Aleksandro Nevskio karinis ordinas. O jeigu nuvažiuosite į Maskvą, tai ten yra Metro Komsomolskaja stacija (stotis). Ten yra lubose mozaika, bent keturių metrų paveikslas: Aleksandras Nevskis ant arklio, vėliavoje Kristaus galva, rusiškai vadinama "Spas". Ir vėl kyla mintis: jei tai būtų Lietuvoje, tai būtų plaktuku išdaužę, lentomis užkloję, kaip studentų bažnyčios gražią mozaiką būtų išniekinę. Rusai moka gerbti, o mūsų ateistai apsiuogino.

Nuvykime į Kauną. Jėzuitų bažnyčia dviem bokštais. Nuo 1924 iki 1949 m. skelbė Dievo žodį, teikė sakramentus, o du bokštai kalbėjo — štai dangus, norint patękti į dangų, reikia gerų darbų... o dabar sporto salė, didžiojo altoriaus apačioje įrengta pirtis. Bet taip padarė ne tikinti tauta, o tie, kurie nori viską suniekinti, viską sugriauti. Bet jie tautos atmintyje jėzuitų ordino darbų nesugriau.

Kas nežino T. Andriuškos, gimnazijos direktoriaus, provinciole; kas nežino jo giesmynėlio, iš kurio ir dabar dar daugelis gieda parapijose, o jis užmigo kankinio mirtimi Mordovijoje. Kas nežino T. Jono Bružiko, kuris skelbė amžinybės viltį tautoje ir išeivijoje? Ir man teko karo metu keliose parapijose jį lydėti. Kaip aš žinau, tai ne jo žodžiai, bet jo šventas gyvenimas darė nepamainomą įspūdį tautoje. Kas nežino T. Jono Paukščio, kun. Antano Šeškevičiaus, kurių dabar portretai kabo daugelio butuose Sibire šalia šventųjų paveikslų. Jų būtų galima išskaičiuoti ir daugiau, mirusių ir gyvųjų.

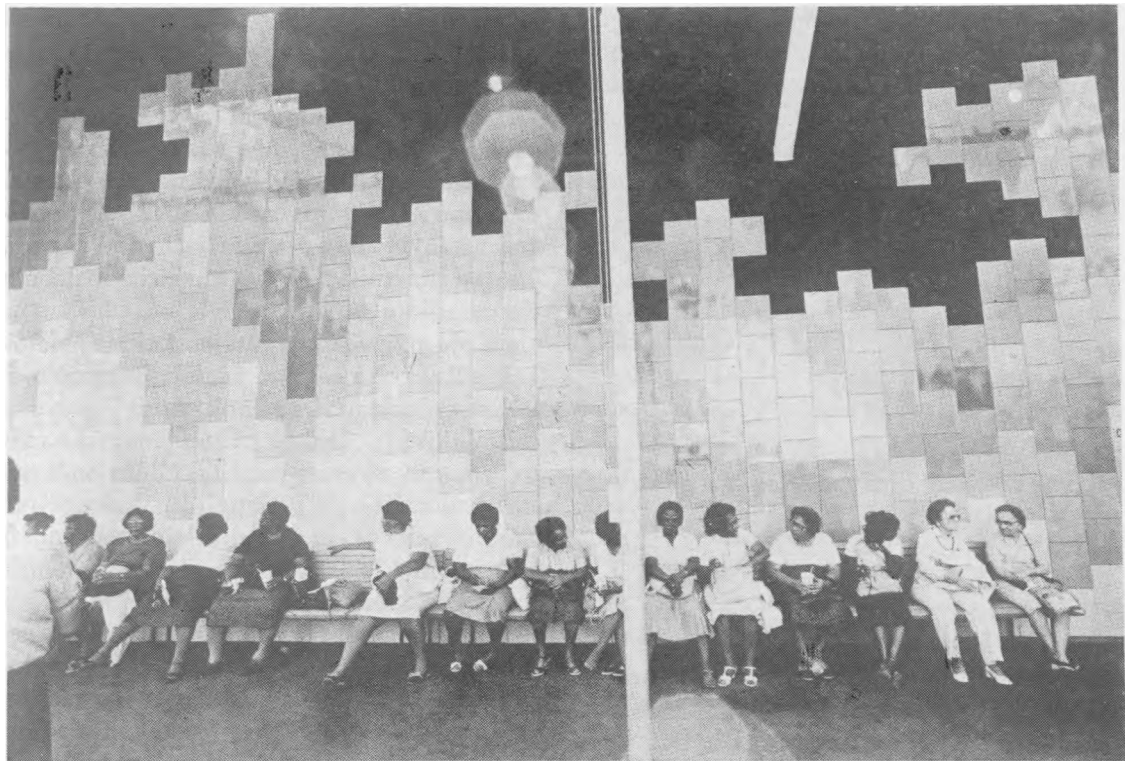
Kas neatsimena "Žvaigždės" ir "Misių", tų dviejų žurnalų, kas neskaitė jėzuitų knygų auklėjimo temomis? Ir dabar prisimenu jėzuito Šilgeno "Tu ir ji", "Tu ir jis". Kiek jos tada darė įtakos jaunimui! O jų gimnazija, kuri tada masonams buvo didelės krislas, ne tik traukė savo gerais pedago-

gais to meto Kauno "grietinėles" vaikus, bet ir tokius, iš kurių kitos gimnazijos negalėjo nieko padaryti, negalėjo jų suvaldyti, o jėzuitai išleido juos į žmones, padarė asmenybėmis. Jie mokėjo melstis, mokėjo mokyti, mokėjo ir dirbti.

Deja, laikas neleidžia ilgiau čia apsistoti. Bet manau, kad atėjo metas kunigams broliams kalbėti ne vien abstrakčiai. Dabar Vilniaus universiteto 400 metų sukaktis duoda progą daugiau pažvelgti į Lietuvos Bažnyčios istoriją ir iškelti tuos, kurie nuširdžiai nusipelnė mūsų tautai. Degutytė pasakė: "Jei mes neturėtume atsiremti Maironio, Strazdelio, mes negalėtume kilti į naujus tolius". Ir tie, kurie kovoja prieš Dievą, kurie nori Lietuvoje išplėsti Dievą iš širdies, turi atminti, kad jie turi išbraukti iš Lietuvos istorijos 600 metų laikotarpį. Ir kas gi tada būtų Lietuva? Ji būtų panaši į nuogą Afrikos negrę. Bet tai neatsitiko ir neatsitiks.

Taigi, broliai ir sesės Kristuje, norėčiau iškelti klausimą jums, ypač jauniems, kurių akutės čia žiba ir žiūri, kaip vertinti jėzuito kunigo Karolio Garucko netekimą. Jį, kaip ir kiekvieną reiškinį, galima vertinti dviem požiūriais. Pirmiausia galima džiaugtis. Jis gražiai gyveno, išlaikė tikėjimą, visą gyvenimą skelbė jį kitiems ir dabar iškeliavo į jam priklausomą atilsį. Mes meldžiamės per mišias: "Amžiną atilsį duok mirusiam, Viešpatie, ir amžinoji šviesa jam tešviečia". Taigi šituo požiūriu turime džiaugtis. Danguje turėsime naują šventąjį, kuris bus galingas mūsų užtarėjas pas Dievą.

Tačiau kitu požiūriu mums reikia liūdėti. Ne tik liūdėti, bet ir susimąstyti, kad jo vietą užimtų kiti. Va, jau daug metų mūsų bedieviai vartoja dvigubą taktiką. Pirmiausia jie norėjo suduoti milžinišką fizinį smūgį ir Bažnyčią pribaugti. Bet jie užmiršo, jog Bažnyčia pastatyta ant uolos-Petro, kad jai vadovauja Šv. Dvasia. Pamatė, kad jie pagamino naujų kankinių, kurie, nors nepaskelbti, savo dvasia jau stiprina kitus. Tada jie griebėsi kitos taktikos. Pradėjo skaldyti Bažnyčią iš vidaus. Štai neseniai iš-

Prancūzų paviljonas 1982 m. parodoje Knoxville, TN.

ėjo Šukio knyga "Bažnyčia, tikėjimas ir ateizmas". Joje sakoma (Čia juostelėje girdimas tik kažkoks triukšmas, bet žodžiai negirdimi; toliau vėl pasigirsta) ... o Garuckas yra septintas. Taigi jau nebus kam klausyti išpažinčių, teikti sakramentų, skelbti Dievo žodį ir mokyti tautą. O vakarais girdėjome iš Vatikano radijo kad jis (Garuckas) kaip liūtas grumiasi su bedieviais už savo parapiją, grumiasi už kiekvieną sielą. Jis laimėjo ir jaunimo simpatijas, ir parapijos meilę, ir visos Lietuvos pagarbą. Taigi jo netekimas yra baisus. Ir kas dabar užims jo vietą?

Pirmiausia, broliai, mums reikia suprasti esamą padėtį. Svarbiausia problema, sakyčiau, yra kunigų problema. Matom, kad miršta ir miršta, o seminarija apribota ir nieko negali išleisti. Iš kitos pusės, susimąčiau, ar ne Dievo bausmės pirštas, kad mes iki šiol tylėjome? Tylėjome mes, kunigai; tylėjo visi tikintieji, tylėjo ir tie, kurie savo

laiku buvo užėmę sinagogoje pirmąsias eiles. Mes tylėjome, kunigus mylėjome, apie juos gražiai šnekėjome ir... greitai nebeteksime kunigų! Buvo laikas pasakyti: "Šalin rankas nuo seminarijos!"

Dabar yra popiežius, kuris žino mūsų vargus, kuris supras ir kuris mums padės. O mums sakė: "Nekiškite rankų — čia politika!" Neseniai gavau ilgą keturių puslapių gražią kaligrafiją rašytą laišką, kuriame kreipiasi: "Mielas kunige, Lietuvoje taip maža gerų kunigų, o jei jūs papulsite į lagerį, kas mus mokys, kas mus ves?" Tai va, ko nori mūsų bedieviai. Todėl kas šiandien palis po šluota, tas išduos Bažnyčią. Šiandien baltomis meškomis nebepagąsdins, nes jeigu mes tylėsime, tai vaikai, tai akmenys šauks! Mes tylėti nebegalime!

Skaitau tą pačią knygutę. Aiškina, kodėl dabar seminarija išleidžia mažą kunigų. Ogi dabar pakirstos religinės šaknys, mažai stoja į seminariją, todėl mažai ir išeina.

Tai ir vėl meluoja. Nuo pradžios iki galo knygutė paversta melu. Arba vėl: "Kodėl sumažėjo Lietuvoje bažnyčių? Ogi sumažę parapijų, tai kai kurios bažnyčios neberekalingos". Va, Vilniaus katedra paversta muziejumi. Šv. Kazimiero bažnyčia — ateistiniu muziejumi. Jeigu mažėtų tikintieji, tai mažėtų nuo provincijos, nuo užnugario, bet ne nuo katedros. Ir šiandien jie dar turi mums atsakyti, kodėl jie Vilniaus vyskupą be kaltės, be teismo laiko 20 metų ištremtą! Pagal tarybinį kodeksą, 15 metų už didelius nusikaltimus. O ką padarė Vilniaus vyskupas? Mes nežinome.

Prieš keletą dienų atvažiuoja iš Žemaitijos labai pamaldžios moterys ir sako: "Kunige, mes norime paklausti".— "Klauskite, ko norite paklausti?" — "Ar tiesa, kad Vilniaus vyskupas visiškai prasigėrė? Pats nenorįs važiuoti į Vilnių? Šį gandą paskelbė viename didesniame Lietuvos mieste. Norime surasti šaknis". Tai va, jis nebenori važiuoti į vyskupiją, nes jam dabar rūpi tik butelis. Na, ką gi pasakysi? Jei būtų bomba sprogsi, didesnio išpūdžio nebūtų padariusi. Ir atsakiau: "Eikit ir žegnokitės!" Joms pasakiau, kad tai ateistų darbas.

Tai va, broliai, mes turime susirūpinti naujų kunigų prieaugliu, seminarijos tinkamu paruošimu ir atremti bedievių propagandą, kuri nori įvaryti kylį tarp kunigų ir tikinčiosios tautos. Šiuo metu pradėjo įvairias akcijas prieš kunigus. Raseiniuose prieš mane, o svarbiausia užvedė akciją prieš kunigą Olšauską. Tauragės laikraštis nuėjo dar toliau. Pasipiktino, kad vyskupas Staugaitis laikęs kates ir jas maitinęs grietinėle. Tai va, kokį didelį nusikaltimą padarė! O manau, jog reikia pasakyti, kad vyskupas Staugaitis pasirašė Lietuvos nepriklausomybės aktą, tai todėl mes jo nekenčiame.

Arba vėl: T. Antanas Šeškevičius nuėjo aplankyti ligonio. Praeidamas vienam parapijiečiui pasakė: "O gal dabar norėtum atlikti išpažintį?" Tas atsakė: "Kai išeisiu iš ligoninės". O dabar laikraštis parašė, jog Šeškevičius trukdo ligoniui išgyti. Kolūkio pirmininkas gali, ką nori, sakyti kolūkie-

čiams, vykdomojo komiteto pirmininkas gali keiksmiais apiberti — nieko. O jeigu kunigas paklausė parapijietį, ar jis nenorėtų atlikti išpažintį, tai apie jį rašo laikraščiai. Mes bažnyčiose susitvarkysime patys. Bedieviams čia kišti nosies netenka.

O mums, kunigams, reikia į visus priekaištus atsakyti, nes žmonės nemoka skaityti. Jie pažįsta raides, bet neatskiria melo nuo tiesos.

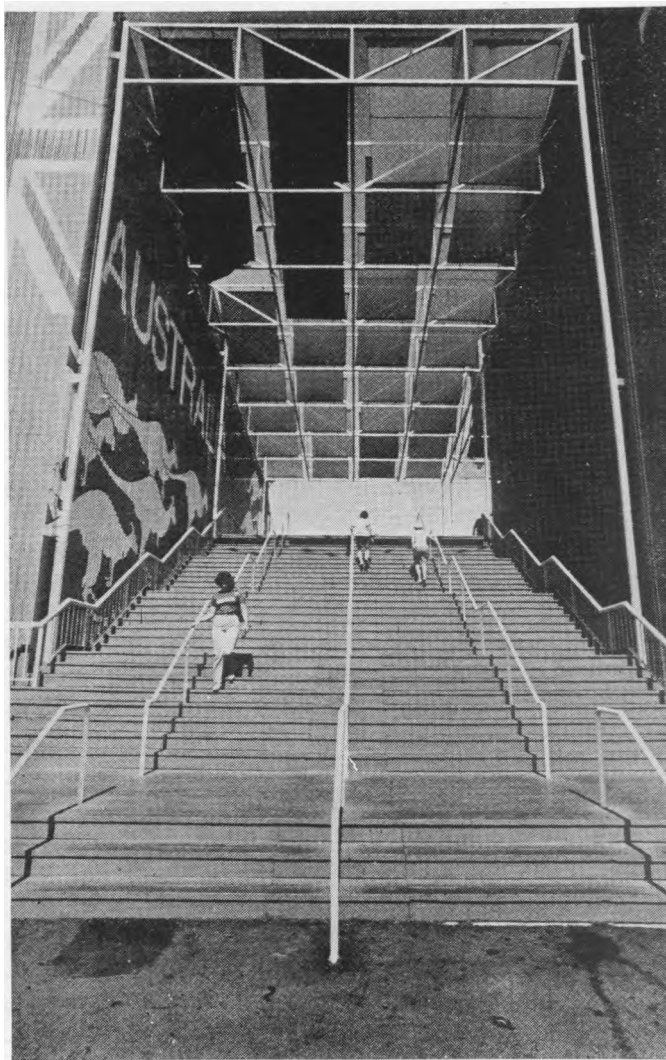
Toje pačioje knygutėje skaitau apie Šiluvą. Rašo, jog dabar Lietuvoje mažėja tikėjimas, šventų vietų lankymas: "1956 metais Šiluvą aplankė 40.000 žmonių, 1975 m. 2000, o 1977 m. tik 1600". Žmonės mano, kad tai tiesa. Padauginkite 1600 iš aštuonių (nes tiek buvo atleidų dienų) ir gausite kiek? O per sumą buvo pilnutėlė bažnyčia, keli tūkstančiai. 1977 metų sekmadienį buvo užregistruota apie 6000 automobilių. Taigi ir vėl padauginkite iš penkių (tiek telpa į automobilių), ir bus 30.000.

O kur dar atėjusieji pėsti, kur kitomis priemonėmis atkeliavusieji? Visur yra melas! Bet žmonės nemoka skaityti, todėl neturim teisės leisti iš baimės šitam melui plisti tikinčiųjų tarpe. Todėl, broliai, reikia atremti visus tuos puolimus, tai tada suteiksim gražiausią atlyginimą savo draugams kovotojams. Nepakanka gražiai apie juos pakalbėti. Po to reikia gražiai veikti, kad tikinčioji liaudis nepajustų jų šėlimo, kad Bažnyčios gyvenimas eitų toliau. Dabar visais būdais stengiasi Bažnyčią kompromituoti. Ir jiems pavyksta. Kuomet bedieviai sužinojo, kad Lietuvoje atsirado pagrindžio seminarija ir neseniai Kybartuose vienas iš jos atlaikė šv. mišias, tada bedieviai pradėjo jau šiek tiek daugiau priimti į seminariją. Bet ką jie daro? Nagi vieną už nemoralumą išmestą iš seminarijos klieriką slapta išventino į diakonus. Kada pradėta ieškoti siūlo galo... kunigų mažai belikę, o vyskupo nėra. Ir va, kovo 8 dieną važiuoju per Raseinius, savo teritorijoje, ir žiūriu — diakonas su dviem merginomis vėl veda flirtą. Manau, kad kunigai, kurie užstojo, dabar turėtų suprasti ir baigti tą žaidimą. Dievo Bažnyčioje vilkams ne vieta!

Atleiskite, kad aš taip šneku. Kitaip negaliu. Iš vienos pusės matome gražų Lietuvos liaudies tikėjimą, o iš kitos pusės regiu, kaip velnias savo kanopom maišo Bažnyčios gyvenimą. Taigi būkime blaivūs, broliai, ir budėkime, nes velnias aplinkui eina, kaip kriokiantis liūtas. Bet jis Dievo Bažnyčios nenugalės. Neužtenka, broliai, viengintis. Reikia suprasti momentą ir jį pasitikti išvakarėse dviejų didelių jubiliejų, būtent 1979 metais šv. Kazimiero 500 metų mirimo jubiliejaus ir 1987 metais šešių šimtų metų jubiliejaus nuo krikščionybės įvedimo Lietuvoje. Esu kalbėjęs per rekolekcijas, esu kalbėjęs kunigams ir kitiems, vis atrodo, kad laukiame, ką Vilniuje tam tikra įstaiga pasakys, taip ir bus. Ir išeis su jubiliejais taip, kaip su Marijos vainikavimo švente. Vilniaus vyskupas buvo už borto ir negalėjo net mišių laikyti. Taip išeis ir su jubiliejais.

Vakar klausiausi radijo. Tikrai buvo ir skaudu, ir džiugu. Popiežius parašė raštą Ukrainos primui arkivyskupui kardinolui Slipij dėl 1000 metų jubiliejaus Rusijoje krikščionybės įvedimo, o jie tai švęs vienerius metus vėliau už mus — 1988 metais. Ukrainiečiai tai jau žino. Jau iki popiežiaus privarė tą reikalą, o mes? Taigi per tą laiką mes turim atnaujinti tautos veidą. Viską reformuoti pagal Kristaus dvasią ir išorinai pradėti tinkamai pasiruošti. Manau, kad atėjo laikas pasakyti, jog mūsų bendruomenė ne mažėja, bet didėja, ir mums jau reikia katedros, reikia ir Šv. Kazimiero išniekintos bažnyčios. Švęs lenkai, kalbės popiežius apie Šv. Kazimierą, o pas mus Šv. Kazimiero bažnyčioje ateistinis muziejus! Mes nenorim kažko nuversti, tik norim, kaip sakė pamokslininkas, oro! Jei esame gyvi, jei mokame mokesčius už bažnyčias, jeigu mokame valdžiai asmeninius mokesčius, tai turim gauti ir oro.

Broliai ir sesės Kristuje, esate jau pavargę. Gana. Bet tos kelios mintys, tikios, ras atgarsį jūsų širdyse. Jos iššauks, kaip ir prieš porą metų, žiaurią kritiką. Bet tai nesvarbu. Svarbu, kas laimės. Bažnyčia laimės! Ir, ačiū Dievui, dabartinės rekolekci-

Australijos paviljonas, Knoxville, TN.

jos, kurios baigiasi įvairiose bažnyčiose, rodo, kad Lietuvoje eina atgimimas, ir niekas jo nesulaikys. O mes, jeigu mylime Dievą, jeigu mylime Bažnyčią, jeigu mylime Karolį Garucką ir kitus kovotojus už Bažnyčios ir piliečių teises, turim ryžtis dirbti vienas už du. Dar pakaks Lietuvoje kunigų, tik reikia, kad visi pagal savo jėgas išnaudotų savo galias.

Baigdamas, broliai, noriu kunigui Karoliui Garuckui Tikinčiųjų teisių ginti komiteto vardu pareikšti nuoširdžią pagarbą. Jis savo drąsa ir dvasia daro mums įtaką per daugel metų. O mes jau prisiekiame,

DANTĖS “DIEVIŠKOSIOS KOMEDIJOS” DEŠIMTOSIOS DANGAUS GIESMĖS ANALIZĖ

(tęsinys)

V. BAGDANA VIČIUS, M.I.C.

TOMO AKVINIEČIO IR SIGITO IS BRABANTO GINČAS

Dešimtoje dangaus giesmėje yra didelis konfliktas, kuris per šimtmečius domina ne tik literatūros kritikus, bet ir filosofus. Dantė čia yra pavedęs Tomui Akviniečiui pristatyti dangaus gyventoją Sigitą iš Brabant, Paryžiaus universiteto literatūros fakulteto profesorį, kurį Tomas Akvinietis yra kietai ir aštriai kritikavęs. Vienas iš pirmųjų Dantės komentatorių Benvenuto de Rambaldi de Imola Sigitą laikė eretiku, kuriam iš viso nėra vietos danguje (Martin Grabmann, *Mittelalterliches Geistesleben*, III knyga, Muenchen 1956 m., 183 psl.).

Taip šis klausimas nuo pat pradžios per šimtmečius nesiliovė varginęs Dantės studentus. Kad suprastume šio konflikto turinį, turime bent išorinai susipažinti su Tomo ir Sigitos ginčo objektu. Sigitas, būdamas arabų filosofo Averroės įtakoje, mokė, kad visi žmonės turi vieną bendrą protą ir dėl to atskiras žmogus neveikia savo protu, bet bendras visos žmonijos protas veikia atskirame žmoguje. Taigi ir apie atskiros žmogaus nemirtingumą negali būti kalbos. Tomas labai smarkiai pasipriešino tokiam mokslui ir dėl to Viduramžių visuomenės buvo įvertintas. Tai liudija koks pustuzinis paveikslas Italijos bažnyčiose, kur Tomas yra atvaizduotas Averroės nugalėtoju.

Turint tai prieš akis, Dantės pavidimas Tomui Akviniečiui pristatyti Sigitą sukelia nelengvą problemą. Visų pirma gali kilti klausimas, ar Dantė žinojo, ką jis daro. Atrodo, kad taip, nes, pristatydamas Sigitą dainos pabaigoje, pastebi, kad jo silogizmai

buvo sukėlę prieš jį neapykantą. Taigi vėl kyla klausimas, ar ir pats Dantė nebuvo tokio bendrinio proto šalininkas. Tačiau kad jis nebuvo Tomo priešas, o didelis jo galvosenos gerbėjas, tai liudija visa ši knyga.

Tomo Akviniečio individualaus žmogaus protingumo apgynimas šiandien yra ne tik neįvertintas, bet net užmirštas. Mums šiandien sunku suprasti tryliktojo šimtmečio diskusijų objektą, nes šiandien mums rūpi ne protiniai, o jausminiai mūsų išgyvenimai, it moderni psichologija nedaug rūpinasi apie mūsų jausminių išgyvenimų santykį su mūsų protingumu.

Didžioji tryliktojo šimtmečio tema ir didysis atradimas buvo tai, kad žmogus yra protingas, kad jis gali pažinti tiesą ir kad tiesa yra galiojanti bei įpareigojanti. Kai kilo klausimas, iš kur yra tas žmogaus protingumas, atsižvelgiant į tai, kad yra ir neprotinių žmonių, buvo priimta pažiūra, kad žmonija yra protinga ir kad protingumas yra ne individualaus žmogaus dalykas, bet visos žmonijos tam tikras tiesos klodas, padalintas atskiriems žmonėms. Šitaip ar panašiai skelbė Sigitas iš Brabant, sekdamas garsiuoju arabu Averroes.

Prieš šią pažiūrą stėjo Tomas, kaip liūtas, teigdamas, kad atskiras žmogus yra savo protingumo autorius, o ne žmonija. Ir nepaisant to, kad jis atstovavo bendros tiesos galimybei žmonijoje, jis įrodinėjo, kad atskiras žmogus yra savo tiesos pažinėjas. Tomas šiame ginče buvo beveik vienišas aristotelininkų tarpe. Net kai kurie jo draugai šiame ginče jo nepalaikė. Taip atrodo ta kova, kurioje buvo susikryžjavę Tomo ir Sigitos kardai.

Tačiau mums čia pirmiausia rūpi literatūrinė problema, kodėl šis klaidingo mokslo atstovas jo paties oponento pristatomas danguje. Daugybė teorijų ir siūlymų per

kad, grįžę į savo parapijas, į Bažnyčios barus, nesustosim, bet eisim pirmyn iki visiškos Katalikų Bažnyčios pergalės ir triumfo mūsų tėvynėje. Amen.

šimtmečius prisirinko šiam klausimui išaiškinti. Vienas žymiausių 19-ojo šimtmečio Dantės tyrinėtojų Domenico Palmieri mano, kad Sigitas iš pavydo buvo apšauktas eretiku. Vėliau jis apsisalė nuo to kaltinimo (Grabmann, 185 psl.). Iš tikrųjų savo gyvenimą Sigitas užbaigė popiežiaus Martyno rūmuose Orviete, kur jis jo paties sekretoriaus buvo nužudytas.

Nauji Sigito raštų tyrinėjimai rodo, kad jis vėliau buvo atsisakęs nuo bendrinės žmonijos sielos mokslo ir buvo perėjęs į Tomo pusę. Tai turbūt ir sudarė Dantei galimybę šį išmintinių gabumų žmogų patalpinti danguje.

PROTINGŲJŲ DANGUS

Susipažinę su medžiaga, kurią Dantė galėjo panaudoti šiai savo poemai, galime bandyti atsakyti į klausimą, ką jis šiuo dangaus gyventojų junginiu, apdainuotu dešimtoje giesmėje, norėjo pasakyti. Nereikia užmiršti, kad čia yra paties Dantės šventųjų rinkinys, nes kai kurie šios giesmės personažai nėra paskelbti šventaisiais, o kai kurie yra tik slapyvardžiai, bet ne tikri žmonės.

Nėra abejonės, kad Dantė buvo labai savarankiškas mąstytojas. Jis nebuvo atsitiktinių vergas, o greičiau savo protinės veiklos tarnas.

Taigi, kai apžvelgiame bendrą žvilgsniu, ką jis į dangų paėmė ir ypač ko nepaėmė, aiškėja, kad jam, atrenkant asmenis, vadovavo protingumo bruožas. Tai kartu buvo ir tam tikras protingumas, kuriam būdinga buvo Aristotelio filosofijos įjungimas į krikščionišką filosofiją ir teologiją. Dėl to šios poemos kalbėtoju buvo parinktas šv. Tomas Akvinietis. Žinoma, yra neteisinga pažiūra, kad Tomas yra įvedęs Aristotelį į Vakarų krikščionybę. Tai buvo padaryta prieš pusantro šimto metų. Užtenka tik prisiminti kontroversinį Abelardą ir jo mokytojus. Tomas yra greičiau šios galvosenos viršūnė ir atitinkamos epochos pabaiga.

Tačiau šalia filosofų ir teologų šioje grupėje randame ir istorikų bei teisininkų. Istorikams čia atstovauja šv. Augustino populiariausias Orosijus ir Beda Venerabilis. Tei-

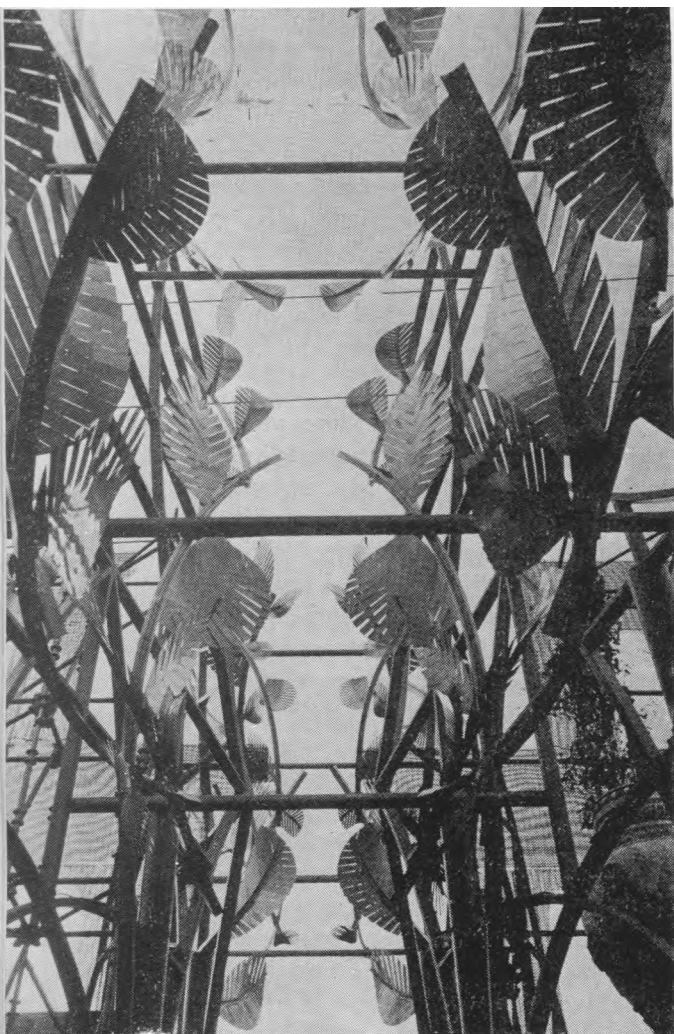
sininkams atstovauja prigimtosios teisės mokslo pradininkas Vakarų kultūroje Gracianas ir fantastinis teisingo sprendimo atstovas karalius Saliamonas.

Prigimtios teisės studijos sudaro tryliktojo šimtmečio garbę, kuri jokio kito šimtmečio nėra pralenkta. Šis šimtmetis rūpinosi ne tiek išskaityti, kokios dorovės mokė Kristus, bet išaiškinti tai, ką žmogui reiškia būti natūraliai doru. To uždavinio ėmėsi ne tik aristotelinės filosofijos atstovai, bet ir pranciškonai, augustinės filosofijos atstovai.

Gracianas, kaip minėjome, yra laikomas prigimtinių teisės mokslo pradininku. Jis buvo pranciškonas vienuolis, Bolonijos pranciškonų mokyklos mokytojas. Jis gyveno dviliktojo amžiaus viduryje. Prigimtios teisės mokslo studijų dėka Vakarų krikščionybė rado galimybę suderinti Bažnyčios ir valstybės vaidmenį visuomenėje. Pasak E. Troeltsch, kuris yra laikomas dideliu Bažnyčios socialinio mokslo studijų autoritetu, "prigimtios teisės teorija sudarė galimybę Bažnyčiai priimti valstybę, kaip atskirą instituciją; tai reiškė, kad valstybė yra skirtinga nuo Bažnyčios" (The Social Teaching of the Christian Churches. London 1950 m., 212 psl.). Labai įdomiai tai aptaria tas pats autorius, kuris yra liuteronas, sakydamas, kad "Bažnyčia ir valstybė nustebo (prigimtios teisės sampratos dėka), kad jos yra sąjungininkės" (211 psl.).

Dantė, nors savo gyvenime patyrė įvairių skaudžių politinių konfliktų, suprato ir labai vertino prigimtios teisę. Tai galima suprasti ir iš to, kad jis tą asmenį, kuris prisidėjo prie konflikto išlyginimo tarp popiežiaus ir imperatoriaus dvarų, įtraukė į šį rinktinių asmenų dangų.

Istorijos studijos ne mažiau domino Dantę negu teisės studijos. Dėl to jis įtraukė į savo išrinktųjų dangų porą populiarių istorikų. Pristatydamas šv. Augustino "De civitate Dei" populiariausią, jis jį pavadino prieškrikščioniškųjų šimtmečių advokatu, nes jis norėjo įrodyti, kad krikščioniškieji šimtmečiai nėra kaltintini už Romos kultūros sugriovimą.

“Nuostabiosios sienos” detalė 1984 m. parodoje New Orleans, LA.

Dantės dėmesį istorijai niekas geriau neilūdią, kaip jo dvi pirmosios “Dieviškosios komedijos” dalys: pragaras ir skaistykla. Ten yra epizodų rinkiniai tiek iš klasikinės istorijos bei mitologijos, tiek iš krikščioniškosios istorijos. Istorija, kuria domėjosi Dantė, nėra tokia istorija, kuri duotų ateičiai įkvėpimo ir stiprybės. Naujųjų amžių istorikai gana dažnai istorijoje ieškojo įkvėpimo, tai dėl to jų istorijos studijos buvo nušviestos tam tikra šviesa. Ir lietuvių tauta norėjo iš istorijos semtis stiprybės. Ne tokia yra Dantės istoriografija. Ji yra realistiškai da-

lykiška bei grubi ir sudaro jam medžiagą tik pragaro ir skaistyklos studijoms. Tačiau nepaisant to, ji yra krikščionijos įvadas ar jos istorijos pradžia. Dėl to į Dantės istorijos sampratą galime žiūrėti kaip į krikščionijos ateities prietiltį, o ne kaip į įkvėpimą.

Geriau šią dešimtąją giesmę galėtume pažinti, pasinaudodami dviejų žymių protestantų mintimis. Vienas yra teologas, kitas — sociologas. Pasak Hamako, katalikybė yra išaugusi iš toliausiai vienas nuo kito stovinčių elementų. Nors Troeltsch tą pasakymą ima atsargiai (397 psl.), tačiau iš esmės su juo sutinka (244 psl.). Pasak Troeltscho, “universalioji krikščioniška civilizacija buvo sukurta iš itališko teisės mokslo, prancūziškos teologijos bei filosofijos ir poetinės dvasios” (235). Šie aptarimai padeda geriau suprasti dešimtosios giesmės kultūrinį turtingumą.

“KETVIRTASIS DANGUS”

Dantė, vaizduodamas savo dangų, nesiriboja vien šventųjų grupe, kurią jis yra aprašęs dešimtoje giesmėje. Į devintąją giesmę jis yra įdėjęs didelį Viduramžių trubadūrą Folko arba Folchetto, kuris yra apdainavęs karališkų ir kunigaikščių rūmų poniais. Jo garsas Europoje buvo gyvas po jo mirties keletą šimtmečių. Vėliau jis įstojo į cistersų vienuoliją, buvo išrinktas to vienuolyno abatu, o paskui tapo Tulūzos vyskupu. Jo garsas ir šiandien būtų didesnis, jeigu jis nebūtų kariavęs su Albigenzais ir dėl to praradęs savo populiarumą.

Į devintą giesmę yra įtraukta ir didelė nuotykininkė Cunizza. Ji pasižymėjo puošniais drabužiais, daina ir sportu. Ji keliavo po pasaulį su savo vyru kariu. Kelis kartus ji buvo ištėkėjusi, tačiau jai neprikišama jokių nepadomumų ar neteisėtumų.

Dešimtos giesmės Šventuosius jis jungia su Švenč. Trejybe ir į juos žiūri kaip į savotišką Švenč. Trejybės pratęsimą žemėje. Padaręs užuominą apie trejybinių Dievo pasireiškimą, jis pradeda kalbėti apie “ketvirtąją šeimą”, būtent apie tuos asmenis, kuriuos šioje giesmėje Tomas pristato Dantei.

“Čia yra ketvirtieji didžiojo tėvo namai,

Galerija vaikų aikštelėje 1985 m. parodoje Tsukuba, Japonijoje.

kuriuos jis visada patenkino, parodydamas, kaip jis kvėpuoja ir gimdo" (plg. Carlyle-Okey-Wicksteed vertimą). Panašiai šį trieilį verčia ir H. W. Longfellow. Tačiau, jį komentuodamas, jis šią grupę vadina "ketvirtuoju dangumi". Churginas nėra išvertęs kvėpuojančio ir gimdančio tėvo minties, bet tą grupę vadina "ketvirtuoju tuntu". Ketvirtasis dangus, ar ketvirtieji namai, ar ketvirtasis tuntas tik tada turi prasmę, jeigu čia Dievas yra suvokiamas kaip trejybinis.

Ir taip mes prieiname prie naujo matavimo suprasti tai, ką Dantė norėjo pasakyti šioje giesmėje. Jam čia rūpi pasakyti, kad teologiniai, kultūriniai ir istoriniai žmonijos pasireiškimai yra tarsi savitas Švenč. Trejybės prailginimas. Protinės krikščionijos pastangos yra tam tikri daliniai atspindžiai to, kas yra Didysis Tėvas, jo kvėpavimas ir gimdymas. Švenč. Trejybės mokslas Dantei yra ne tiek nežvelgiama paslaptis, kiek nuolatinis Dievo reiškiamasis krikščioniškajame

gyvenime, ypač kai jis reiškiasi protinėmis žmonių pastangomis. Jeigu šv. Augustinui Švenč. Trejybė greičiau yra pažinimui neprėpiama paslaptis, tai Dantei ji turi organiską ryšį su žmogaus proto pasireiškimais teologinėje, istorinėje ir teisinėje srityje.

Dantė šio pažinimo proga yra taip sujau-dintas, kad sako, jog žmogaus širdis niekada nebuvo taip nusiteikusi garbinti Dievą ir jam dėkoti, kaip šiuo atveju.

Kad dešimtoji giesmė yra persunkta Švenč. Trejybės, tai yra pastebėję daugelis Dantės komentatorių. Ir pats pirmasis šios giesmės trieilis prasideda nuo Švenč. Trejybės. "Į savo Sūnų žvelgia su Meile, kuria kiekvienas iš jų amžinai kvėpuoja pirmine ir neišreiškia jėga".

Tačiau šalia to šioje giesmėje yra stipriai atstovaujamas pasaulis. Jis neprasideda šios giesmės šventųjų išskaičiavimu, bet savo dėmesiu Dievo tvarkomam pasauliui. Pradžioje Dantė kviečia skaitytoją gėrėtis žvaigž-

Ir tokių esama

Mielasis Žirmūnai,

Tegul ir ne Jums buvo adresuotas pasakutinis laiškas šeimos reikalais (LL, 1987 m., Nr. 11, p. 380), bet manau, kad jis buvo ir Jums naudingas, nors ir mergaitei rašytas.

"Bepigu jums, kunigams, kalbėti apie geros, sėkmingos šeimos idealus, kai patys šeimų neturite ir jų problemų neišgyvenate. Idealai eina savo keliu, o gyvenimas — savo. Kažin ar yra, ar gali būti tokių idealių šeimų kasdieniniame, konkrečiame gy-

džių keliais. Jis žino, kad žvaigždžių keliai yra tam tikru kampu pakrypę. Jei to nebūtų, viskas pasaulyje būtų išmirę. Dievo meilę pasauliui Tomas yra išreiškęs pasakymu, kad tai yra šeimnininko menas, kuris savyje taip jį myli, kad niekada neatitraukia nuo jo akių.

Šio pasaulio ryšiui su Švenč. Trejbe pa-vaizduoti Dantė naudojasi klasikine mitologijos būtybe, kuri reiškia dieviško ir žemiško pasaulio ryšį. Tai yra Latona, kuri, kai turėjo gimdyti Apoloną ir Dianą, neturėjo tam vietos. Tada žemė savo drebėjimu iškėlė iš jūros salą, kurioje ji galėtų gimdyti. Ta sala buvo laikoma viena iš Cikladų salų Egėjaus jūroje. Šiuo priminiu Dantė, be abejo, turi galvoje Mergelę Mariją. Bet šalia to šis žemės iškilimas priimti dieviškam gimimui jam tarnauja kaip įvaizdis parodyti, kad Dievo sukurtas pasaulis, o šiuo atveju čia minima šventųjų grupė nėra pasyvi dieviškai intervencijai žemėje.

venime?" Tai ne vienas yra išsitaręs. Todėl šį kartą ir noriu atkreipti Jūsų dėmesį nors į vienos gražios, idealios šeimos pavyzdį. Tokių šeimų yra ir daugiau, bet, viename laiške visų neaprašysi. O jos spinduliuoja savo aplinkai ir apčiuopiamai rodo, kad ir šiais supermoderniais amerikietiški gyvenimo laikais gali būti ir yra tikrai krikščioniškų šeimų.

Čia aprašomos šeimos tėvą teko man sutikti porą kartų ir klausytis jo paskaitų. Klausėmės daugiau kaip 900 kunigų. Visi susižavėjome tiek jo mintimis, tiek duodamais konkrečiais gyvenimo pavyzdžiais. Tas šešių vaikų tėvas yra Ralph Martin Keletą metų darbavosi Belgijoje ir kituose Europos kraštuose. Dabar jau ilgesnį laiką veikia Ann Arbor, Michigan. Yra išleisti keletas jo knygų aktualiomis mūsų laikų problemomis. Jo knygos turi pasisekimą net ir jaunimo tarpe. Šiomet sukanka 20 jo vedybinio gyvenimo metų. Ta proga vienas žurnalistas užsuko pasikalbėti su juo ir su jo žmona. Pokalbis buvo išspausdintas "Servant Ministries" žurnale, 1987 m. gruodžio mėn. numeryje. Manau bus verta Jums ir kitiems į tą pokalbį įsigilinti, rengiantis kurti krikščionišką šeimą.

ŽURNALISTAS: Šiais metais jūs minėsite savo vedybinio gyvenimo 20 metų sukaktį. Kokie būtų jūsų prisiminimai, žiūrint į nueitą šeimos gyveninio kelią?

ONA: Pirmas mano įspūdis — kaip greitai prabėgo tie mūsų gyvenimo metai! Tiesa, visi taip sakome, ir tai yra tikri tiesa. Dabar tie 20 metų neatrodo labai ilgas laikas, ir šešetas vaikų nebeatrodo tokia didelė šeima. Gal todėl, kad jie patys jau ir apsirengia, ir dantis išsivalo. Esu dėkinga už kiekvieną savo vaiką ir, žinoma, ir Ralph. Jis man yra toks vyras, kokio aš visada norėjau — dievobaimingas vyras.

RALPH: Kai aš pažvelgiu atgal, junti užliejantį dėkingumo jausmą Dievui, kai jis mane palaimino tokia pasišventusi krikščioniška žmona, tokia moterimi, kur drauge su manimi gali kelti savo mintis ir širdį prie Dievo. Juk tai yra visų svarbiau-

sias ir labiausiai pageidautinas žmonos brruožas. Aš tai numaciau jau prieš vedybas, nors dar ne taip aiškiai. Dabar tai žinau iš patirties.

Mudu su Ona visą savo vedybinį gyvenimą esame krikščioniško sąjūdžio "Dievo Žodis" nariai, kuriam taip pat sukanka 20 metų. Už tai taip pat esame Dievui dėkingi. "Dievo Žodžio" sąjūdis prasidėjo, trims vyrams ir man atsikėlus į Ann Arbor darbuotis Michigan valstybinio universiteto katalikų studentų tarpe. Dabar sąjūdžiui priklauso 1700 suaugusių asmenų. Jis tapo ekumeniniu. Ona ir aš buvome pirmoji susituokusi sąjūdžio pora, o vyriausias mūsų sūnus — pirmasis jame gimęs vaikas. Dabar Dievas padidino mūsų vaikų skaičių iki 1300.

ŽURN.: Užsimitė apie vaikus. Koks judviejų patyrimas per tuos 20 metų?

RALPH: Svarbiausias ir paprasčiausias dalykas tai yra tas, kad vis jutome, kaip labai mums reikalinga Dievo pagalba. Mes negalime auginti vaikų vien savo jėgomis ir išmintimi. Mudu nuolat ieškome Dievo ir meldžiamės už vaikus bei už save pačius. Kartais tikroji problema nėra vaikai, bet mes patys — tėvai.

Mes taip pat žinome, kad nei mūsų natūralieji sugebėjimai, nei mūsų krikščioniškoji bendrija negali garantuoti, kad mūsų vaikai ištvers ir nenutols nuo tikėjimo. Dabar dar jie visi tebemyli Dievą ir nori sekėti Kristumi. Bet šiais laikais veikia stiprios įtakos atitraukti jaunimą nuo Kristaus. Todėl Ona ir aš dažnai meldžiamės, prašydami Dievą išminties ir pasigailėjimo.

ONA: Vaikus auginant, Viešpats parodė pagrindinį dalyką — pasitikėti Juo, atliekant gimdytojų vaidmenį. Tai ne visuomet lengva! Bet kai susirūpinu kuria nors išylančia problema, kreipiuosi į Jį. Jis man parodo, kad vaikai yra Jo ir kad Jis juos globoja.

Šiomet viena opiai jautri sritis buvo patikėti Viešpačiui vaikų mokslinimą. Iki šiol kasmet siuntėme vaikus į katalikiškas mokyklas. Šiais metais yra kas kita. Elzbiutė eina į krikščionišką "Dievo Žodžio" va-

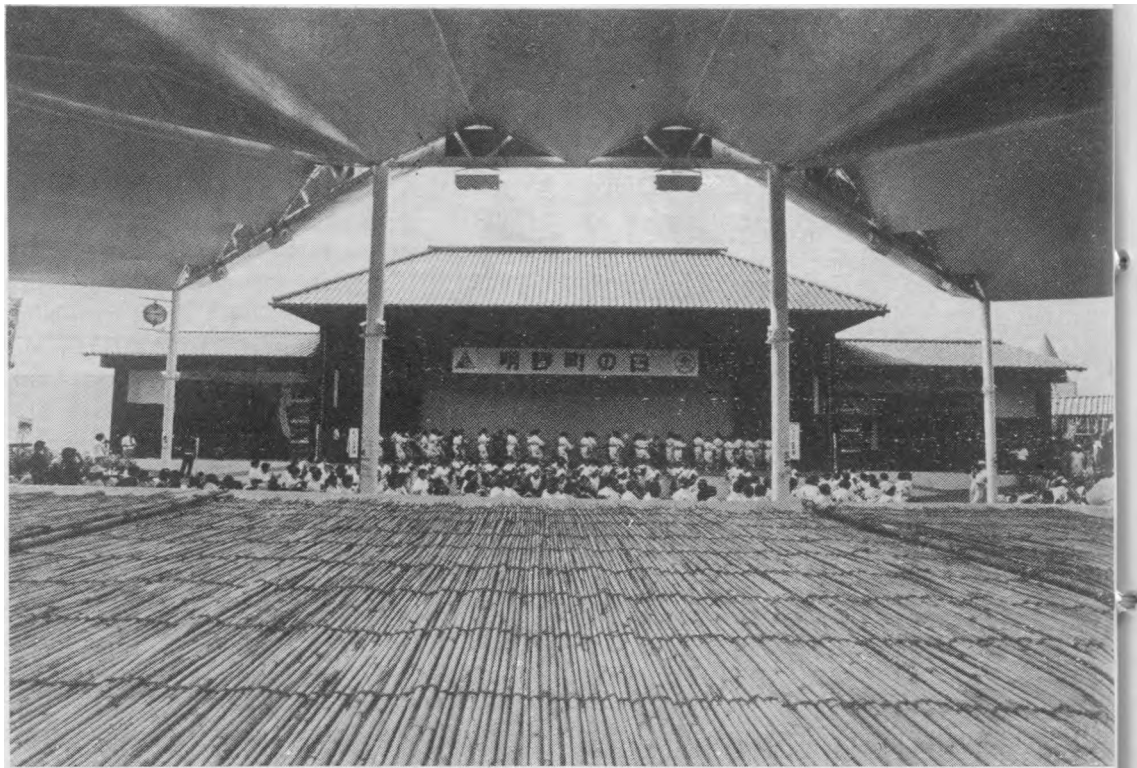
dovaujamą mokyklą, bet kiti mūsų vaikai eina į viešąsias mokyklas. Rachelė su Katriute eina į artimiausią mūsų gatvėje esančią mokyklą, o Jonas su Marija — į vietinę aukštesniąją mokyklą. Tos mokyklos aplinka yra labai nevarkinga. Aš jaučiuosi labai nejaukiai ir nerami, kad juodu turi kasdien susidurti su ta bloga aplinka.

RALPH: Kaip daugelis mūsų laikų aukštesniųjų mokyklų, taip ir ši yra labai supasaulėjusi ir materialistinė. Daugelis mokinių "bando" narkotikus ir seksą. Daugelis jų ateina iš pairusių šeimų. Mokykloje vyrauja jokių taisyklių nežabojamas elgesys, nepagarba mokytojams ar bet kuriam kitam autoritetui.

Įvairios grupės, pvz., "Planned Parenthood", skleidžia stiprią ideologinę propagandą. Jos apmoka kai kuriuos studentus ir juos moko, kaip tą propagandą skleisti, būti savo draugams "patarėjais" ir "šaltiniais". Jų nusiteikimas yra toks, kad priešvedybinis lytinis santykiavimas esąs visai normalus ir geras dalykas, kad problema nėra lytinis palaidumas (tokio visiškai nėra!), o tik kaip išvengti pastojimo...

ONA: Klasės draugai ir draugės taip pat visaip spaudžia įsijungti į visokias grupes (gangs), kurios, mums atrodo, nieko gero nežada. Bet mudu su Ralph manome, kad mūsų vaikai toje mokykloje yra tik mokslo žinių pasisemti, o gyvenimo bei ryšių centras yra šeima ir krikščioniškoji bendrija. Tai reiškia, jog dažnai jiems reikia pasakyti — *ne!* Mums, tėvams, tenka grumtis su ta problema, tačiau mes žinome, kad reikia daryti tai, kas teisinga, nors vaikams tai ir nepatiktų.

RALPH: Joną ir Mariją būtume galėję siųsti į katalikišką mokyklą, bet, atvirai kalbant, mes manėme, kad ten juos gali sumaišyti. Kai kurių katalikiškų mokyklų atmosfera yra gana pasaulietiška. Tai gali sukelti vaikams abejonių, kas yra tikrasis Kristaus mokslas. Viešųjų mokyklų atmosfera yra bloga, bet jose yra gana aiškus skirtumas tarp Dievo ir pasaulio karalystės. Tai padeda mūsų vaikams lengviau suorientuoti, kas yra teisinga ir kas netei-

Ibaraki paviljonas, Tsukuba, Japonijoje.

singa, o katalikiškoje, bet liberališkos atmosferos prisigėrusioje mokykloje jiems būtų sunkiau susigaudyti ir atskirti tiesą nuo atmieštos krikščionybės.

Mudu su Ona taip pat galvojome, kad galėtų būti naudinga mudviejų vyresniesiems vaikams susidurti su tokiu pasauliu, kokį jie ras, išėję į gyvenimą. Mes stengiamės juos aprūpinti stipresniais šeimos ir mūsų bendrijos ryšiais. Tai gal nebūtų galima patarti visoms šeimoms, bet mūsų šeimoje iki šiol, atrodo, šis metodas turi gerų pasekmių.

ŽURN.: *Koks yra svarbiausias ir pirmutinis jūsų vaikų auklėjimo tikslas?*

ONA: Mes labiausiai rūpinamės ir norime, kad vaikai patektų į dangų. Mums nėra svarbiausias rūpestis, kad vaikai būtų populiarūs, turtingi ar sėkmingi šiame gyvenime. Mes norime, kad jie gyventų su Dievu ir dėl Dievo.

Jau prieš metus vaikai patyrė didelį

dangaus troškimą, kai netikėtai žuvaudamas nuskendo labai artimas ir mylimas jų pusbrolis Tim. Jo mirtis buvo stiprus smūgis mūsų šeimai. Visi gyvai pajutom, kaip yra svarbu visuomet būti pasirengusiam bet kurią akimirką susitikti su Dievu. Tim buvo pasirengęs. Jis nuoširdžiai mylėjo Viešpatį, ir mes tikime, kad jis yra su Juo. Dabar, kai mūsų vaikai pagalvoja apie savo kelionę į dangų, jie savaimė pagalvoja ir tai, kad ten vėl bus drauge su Tim. Tai skatina juos dorai gyventi.

RALPH: Tim žuvo netrukus po kitos mūsų gero kaimyno ir draugo mirties automobilio avarijoje. Mike Watson buvo arti 40 m. amžiaus, "Dievo Žodžio" sąjūdžio narys, geras vyras žmonai ir geras tėvas vaikams ir tikrai pasiaukojęs Dievui. Jo mirtis surišo mus dar tvirtesniu ryšiu su "anuo pasauliu". Mes jautriai išgyvenome tą tikrovę, jog dangus yra tikroji mūsų tėviškė.

Kartais vaikai klausia: "Ar galima tai daryti? Ar galima?" Tada Ona ir aš klausame save: "Ar tai, ko vaikas prašo, artins jį prie dangaus, ar nuo jo tolins? Ar stiprins, ar silpnins jo troškimą sekti Viešpačiu?" Tai yra mūsų kriterijus ir viską nulėmianti pirmenybė, auklėjant savo vaikus.

ŽURN.: *Koks yra jūsų šeimyninio gyvenimo stilius? Jus pažįstantieji sako, kad pas jus viskas yra labai kuklu ir paprasta. Ar tai tiesa?*

RALPH: Esame nusiteikę pasitikėti Dievu, kad Jis aprūpins visus tikruosius mūsų reikalus. Kartais turėjome daugiau, kartais mažiau. Kai mudu susituokėme, mano mėnesinė alga buvo 125 dol., o visas abiejų turtas tilpo nedidelio automobilio bagažinėje. Bet Viešpats mudu laimino. Dabar turime didelius namus savo šeimai ir dar vietos svečiams priimti. Neturime madingos prabangos, bet yra patogų ir išnaudojama kiekviena namų pėda. Turime 1987 metų Fordo "Station wagon" — jo mums pakanka.

Kartais turėjome daugiau negu mums reikėjo. Tada galėjome padėti kitiems. Kai kartais per mažai turėjome, tada kiti mums padėjo. Kiekvienu atveju stengiamės nepaleisti iš akių tai, jog turime tarnauti Dievui, o darydami tai, ką turime daryti, žinome, kad Viešpats pasirūpins mumis.

ONA: Sunku priskirti mūsų gyvenimo stilių kuriai nors kategorijai. Tiesa, daug kas mano, kad mes gyvename labai kukliai. Bet tai yra reliatyvu. Neseniai turėjome svečią iš neturtingo Afrikos krašto. Mūsų dideli namai ir viskas, ką turime, jam darė didelį įspūdį, nors tai, ką turime, amerikiečių akimis žiūrint, yra gana paprasta ir kuklu. Kas bebūtų, stengiamės būti patenkinti tuo, ką Viešpats mums parūpina, negeisdami ką nors daugiau. Stengiamės pasiimti apaštalo Pauliaus nusiteikimu, kaip jis rašo filipiečiams: "Aš išmokau būti patenkintas savo būkle. Moku gyventi vargingai ir moku būti turtingas" (4,11). Norime priimti ir riebius, ir liesus laikus, kokius Viešpats panorės suteikti.

Ralph Martin su žmona ir šešiais vaikais.

Ralph ir aš visada bandome pavesti Dievo karalystės valiai visus savo išteklius. Kai prašėme namų, vis prašėme tokių, kad galėtume priimti svečius. Ir Jis mums parūpino tokius namus. Per daugelį metų turėjome daug svečių. Jie mums buvo didelė palaima.

RALPH: Manau, galima sakyti, jog svetingumas yra mūsų gyvenimo stiliaus dalis. Tai jau yra tapę antra mūsų prigimtimi taip, kad mes to jau nė nepastebime, kiek šioje srityje padarome. Atverti svečiams savo namus buvo gera proga tarnauti mūsų krikščionims broliams ir sesėms. Tačiau nematau, kad mudu su Ona būtume kada nors susėdę ir tarę: "Dabar būsime svetingi". Tai atsitinka kažkaip savaime.

Neilgai trukus po vedybų, pradėjome atverti savo duris pavieniams mūsų krikščioniškosios bendrijos nariams. Daug kas su mumis gyveno. Tiek daug, kad jau nebežinome nė jų skaičiaus. Ir dabar turime du nevedusius gyventojus ir vieną merginą. Visi trys yra labai pasiaukoję Dievui, ir jų pavyzdys turi daug įtakos mūsų vaikams.

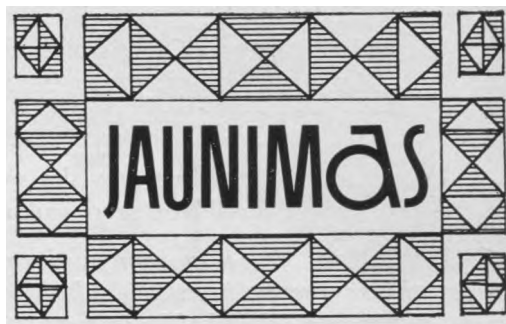
ŽURN.: Ką patartumėte šių eilučių skaitytojams?

RALPH: Būkite artimi Viešpačiui. To mudu visada siekėme. Stengiamės vienas antrą padrašinti ieškoti, klausyti ir pasitikėti Dievu bei tapti šventi. Su kiekvienais praeinančiais metais vis stipriau jaučiame, kad mūsų išsilaikymo viltis yra būti visai arti Dievo. Dabar tai yra svarbesnis ir kritiškesnis reikalas negu bet kada anksčiau.

ONA: Sutinku. Dar pridėčiau, kad svarbi dalis laikymosi arti Dievo yra ištikimybė asmeniškai maldai. Kartais dėl jos tenka gerokai pasitempti. Tai pareina nuo aplinkybių. Bet pagaliau įsitikinau ir juste pajutau, kad pats svarbiausias dienos reikalas yra pabuvoti ir pabendrauti su Dievu. Dabar nė kiek nerūpi, ko tai pareikalautų — gal neatsiliepti į čirškiantį telefoną, gal kiek vėliau pakloti lovą ar kas kita bebūtų. Dievas pirmoje vietoje, todėl skiriu laiko maldai ir to laikausi.

Maldos metu Viešpats man vadovauja ir skatina teisingai žiūrėti į gyvenimą bei visus jo reikalus. Jeigu Jis visa to ir nedarytų, tai vis tiek aš Jam būčiau skolinga šlovinti, garbinti ir dėkoti vien todėl, kad Jis yra Dievas, o aš Jo kūrinys. Taigi, ką norėčiau visiems savo draugams pasakyti, yra tai, ką pati patiriu: *kasdien skirti laiko praleisti su Dievu!*

Tai va, Žirmūnai, ar nėra dėl ko pasidžiaugti ir ko pasimokyti iš tos šeimos gyvenimo? Tokių šeimų yra ir daugiau, tik mes nekreipiame į jas dėmesio, o jos nedrįsta neužkalbintos dalytis su mumis nei savo išgyvenimais, nei savo šeimos gyvenimo stiliumi. Todėl ir nepatiriamo, kaip nuostabiai Dievas veikia tiek paskirų asme-

Ar verta dalyvauti lietuviškose organizacijose?

Gailė Sabaliauskaitė

Mes dažnai kitiems sakome: "Aš esu lietuvis", "Aš esu lietuvaite", bet kažin, ar gerai suprantame, ką reiškia būti lietuviu, lietuvaite? Neužtenka tik turėti lietuvių tėvus ir lietuvišką vardą. Kad tikrai galėtume save vadinti lietuviais, reikia ką nors lietuviška veikti.

Lietuviškos veiklos Čikagoje netrūksta. Yra daugybė organizacijų jaunimui ir suaugusiems. Gaila, kad nepriklauso joms daugiau lietuvių. Jie nemato reikalo ir tikslo jose dalyvauti ir veikti. Man atrodo, jeigu lietuvis nenori bendrauti su kitais lietuviais organizacijose, tai jis negali savęs vadinti geru lietuviu. Tas dalyvavimas yra būtinas. Lietuviškos jaunimo organizacijos puoselėja ir moko papročių tradicijų, lietuviškosios kultūros, kuri labai svarbi mūsų jaunimui. Jis išmoksta įvertinti lietuvių kalbą, papročius, išmoksta didžiuliotis savo tautybe ir savo tėvų žeme Lietuva. Organizacijos suteikia jaunuoliui savęs pažinimą

nų sielose, tiek šeimų gyvenimo reikaluose.

Svajoji susikurti laimingą šeimą, tai, Ralph ir Onos pavyzdžiu, padaryk Dievą savo ir savo šeimos gyvenimo centru, širdimi ir ašimi, apie kurią viskas suktųsi. Tada ir linksmomis, ir sunkiomis valandomis Viešpaties palaima visada jus lydės.

Sudiev iki kito karto!

Kun. Jonas

ir tvirtą charakterį. Jaunuolis tampa pavyzdžiu kitiems, nelietuviams jaunuoliams, ir tuo būdu išgarsina Lietuvos vardą svetimtaučių tarpe: "Žiūrėkite, koks malonus ir pareigingas yra lietuviukas!"

Kiekvienas lietuvis turėtų jausti pareigą vienokiu ar kitokiu būdu prisidėti prie organizuotos lietuviškos veiklos. Lietuva to iš mūsų reikalauja, nes ji yra pavergta. Jos vardas nebus žinomas, jeigu niekas jo neišgarsins pasaulyje. Visi lietuviai turi bendrą ryšį ir tikslą: dirbti dėl Lietuvos laisvės ir garsinti jos vardą, jos skriaudas per platų pasaulį. Tai mes lengviausiai galime pasiekti, dalyvaudami lietuviškoje veikloje, o ta veikla geriausiai įmanoma per organizacijas.

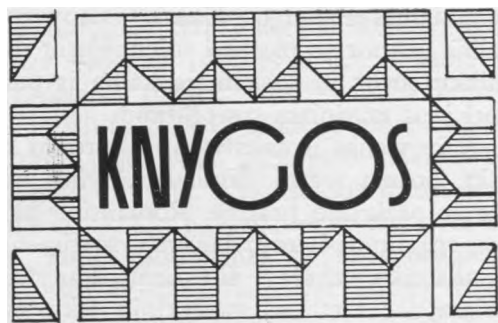
Nereikia pagailėti vienos kitos valandos per savaitę dėl lietuviškos veiklos. Tos valandos praeina linksmai ir smagiai draugų tarpe, o tuo pačiu jos praturtina ne tik mūsų pačių gyvenimą, bet taip pat duoda naudos pavergtai tėvynei Lietuvai.

Ar verta dalyvauti lietuviškoje veikloje?

Gita Gilvydytė

Mes, lietuvių jaunimas, gyvendami išeivijoje, esame apsupti amerikietiškos atmosferos. Visa mūsų kasdieninė aplinka nuo ryto iki vakaro alsuoja vietiniu amerikietišku gyvenimu. Šeima, namai yra tarsi maža lietuviška sala amerikietiškoje jūroje, kurios galingos bangos stengiasi tą salelę užlieti ir paskandinti. Reikia daug pastangų, kad lietuviybė neištirptų amerikietiškoje aplinkoje.

Lietuviškosios aplinkos stiprintojai, lyg kokios užtvartos prieš amerikietiškos aplinkos pasikėsinimą, yra lietuviškos organizacijos, tautinių šokių grupės ir, žinoma, lietuviška mokykla. Šiose vietose mes sutinkame kitus lietuvius, draugus, kurie taip pat siekia to paties tikslo: kaip nors išlaikyti lietuviybę, mokantis lietuvių kalbos, dainų, tautinių šokių. Nė kiek ne mažiau svarbu

Mūsų didįjį dainių minint

Nijolė Jankutė

Tautos dainiaus Maironio 125-tąsias gimimo metines plačiai ir iškilmingai Lietuvoje minint, išeivijoje išleista mažai žinoma jo poema "Nuo Birutės kalno". Įdomus likimo žaismas, kad šis atgimimo dainiaus kūrinys vėl išvydo skaitytoją kito garsaus lietuvių dainiaus Bernardo Brazdžionio pastangomis. Nestebėtina, nes ir vieno, ir kito poezijos centras — Lietuva, rūpestis jos kalba ir jos žmogumi.

Poema "Nuo Birutės kalno" įdomi tuo, kad ją Maironis parašė jaunystėje lenkiškai,

yra praleisti kelias valandas lietuviškoje atmosferoje.

Ypač verta praleisti porą savaitių lietuviškoje vasaros stovykloje. Esant toli nuo didmiesčio įtakos per ilgesnį laiką, yra lengviau pajusti tą lietuvišką dvasią ir pažvelgti į savo ir mūsų visų lietuvišką ateitį.

Sugrįžus iš stovyklos ar kursų, atsiranda naujų jėgų ir noro tolimesnei veiklai. Tai yra labai svarbu, nes tai, ką šiandien išmokstame iš vyresniųjų, ateityje turėsime perduoti kitoms kartoms — savo atžalynui. Neturėdami gero pagrindo, negalėsime ir nesugebėsime sėkmingai atlikti savo ateities uždavinių ir įsipareigojimų. Tokį tvirtą lietuviškumo pagrindą galime šiandien įsigyti, dalyvaudami lietuviškoje veikloje, lietuviškose organizacijose. Štai kodėl yra verta toje lietuviškoje veikloje ir lietuviškose organizacijose dalyvauti.

naudodamas Palangos Halinos slapyvardį. Galbūt jis norėjo pasiekti sulenkėjusių dvarininkų širdis jų šnekamąja kalba ir pažinti juos tautiniam susipratimui.

Kaip vienas iš ankstyvųjų Maironio kūrinų, poema svarbi dainiaus kūrybos istorinė ir pažintinė prasme. Romantinė pateika, egzaltuoti herojų jausmai, sentimentali patriotika nebežavi šių dienų skaitytojo, kuriam dar Lietuvos mokykloje teko susipažinti su vėlyvesniu Maironiu, giedančiu "Pavasario balsais", užburiančiu "Jūrate ir Kastyčiu", rinktiniais rimais griaužiančiu ir gąsdinančiu "Čičinsko" baladėj.

Tokia jau vertimų dalia, kad jie daugiau ar mažiau skamba kaip vertimai. Neišvengia to ir šis, poeto F. Kiršos atliktas. Rimai, kaip pvz.: bangos nudango — teisingumo atvanga; gelmė vaiskinė — kalba gimtinė; Tyrolio paukštydis — į Venecijos aikštes atklydęs; širdies slaptas kančias suskrodai — ką skriejant sparnai parodo, skamba labai dirbtinai, nemaironiškai ir, jaunesniam skaitytojui, visai nesuprantamai.

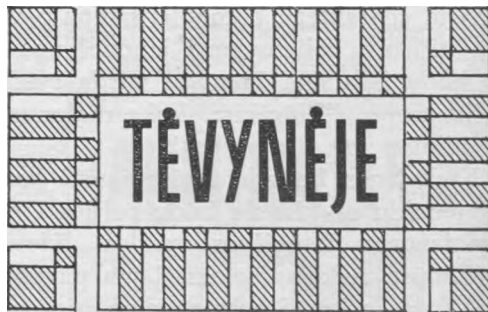
Tačiau, kaip minėta, ši ankstyvoji poema svarbi pažintine prasme, ypač dabar, kada Maironio asmuo ir jo poezija išgyvena atgimimo metus svetimųjų valdomoj Lietuvoj. Viskas, ką didysis mūsų dainius rašė, kuo sielojosi, ką pranašavo, lietuviams Lietuvoje ir išeivijoje svarbu girdėti ir suprasti, nes

"O tačiau Lietuva
Tik atbus gi kada:
Ne veltui ji tiek iškentėjo:
Kanklių balsą išgirs,
Miegęs kraujas užvirs,
Nes Kryžius gyvatą žadėjo..

(Maironis "Jaunoji Lietuva")

Kaip tada, taip ir šiandien, šie prasmingi žodžiai tebėra pilni vilties ir jėgos, kokia tik didieji tautų dainiai yra apdovanojami. Ir ta dovana — neklaidinga.

Dail. Ados Korsakaitės-Sutkuvienės romantiškos iliustracijos, kaip visada, kruopščiai, talentingai atliktos — puiki knygelės puošmena, kaip ir paties Maironio šauni jaunuoliška fotografija.

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

NARKOMANAI LIETUVOJE

Lietuvoje narkomanų daugėja. 1985 m. buvo užfiksuoti 259 žmonės, vartojantys narkotikus. 216 jų jau buvo ligoniai, o 1986 m. šie skaičiai padvigubėjo. Iki 1987 m. balandžio pirmos Lietuvoje jau buvo užregistruota daugiau kaip 800 žmonių, vartojančių narkotines medžiagas, iš jų 355 ligoniai. Kas dešimtas Lietuvoje išaiškintas narkomanas — nepilnametis.

Į Lietuvą narkotikai patenka iš Užkaukazės respublikų bei Moldavijos. Tačiau daugiausia narkomanai juos gamina patys, vogdami iš gyventojų daržų ir sodo sklypų aguonas. Narkomanai dažniausiai bendrauja tik tarpusavyje, narkotikus vartoja paprastai visi drauge. Daugiau kaip pusė narkotikų vartotojų — 18-29 metų, 10% nepilnamečiai, 16% — moterys. Ypač aukštas narkomanijos lygis Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Druskininkuose, Šiauliuose, Ignalinos ir Trakų rajonuose. Beveik pusė narkomanų laikinai niekur nedirba, 11% mokosi. 2% narkomanų turi aukštąjį išsilavinimą, 57,5% — vidurinį ir 6,2% — specialųjį vidurinį.

Daroma daug, tačiau dar nemažai neišspręstų klausimų. Ypač sunkiai sekasi išaiškinti ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn svarbiausius narkomanijos kaltininkus.

Maironis. "Nuo Birutės kalno". Iš lenkų kalbos vertė Faustas Kirša. Iliustravo Ada Korsakaitė-Sutkuvienė. Redagavo ir spaudai parengė Bėra. Brazdžionis. Išleido "Lietuvių dienos", Los Angeles, California. Taip pat gaunama "Drauge", Čikagoje.

kus — narkotinių medžiagų pardavėjus, perpirkinėtojus, paruošėjus ir lindynių [laikytojus. (Tiesa)

AR VISI AGRONOMAI PATEISINA SAVO VARDĄ?

"Tiesoje" rašoma, kad Lietuvos ūkiuose triūsia daugiau kaip dešimt tūkstančių kvalifikuotų agronomų — vidutiniškai po dešimt viename ūkyje. Jiems patikėtas didžiausias turtas — žemė, nuo jų žymia dalimi priklauso derlius.

Per pastaruosius penkiolika metų Lietuvoje gerokai padaugėjo melioruotų žemių, išaugo žemės ūkio mechanizavimo lygis, o javų derlingumas beveik nepadidėjo. Pagačiau dar nemaža ir tokių ūkių, kaip Kaišiadorių rajono — Kalvių, Panevėžio rajono — Krekenavos tarybiniai ūkiai, Trakų rajono — Dusmenų, Kelmės — Žalpių, Kapluko rajono Bagotosios kolūkiai, kur pastaraisiais metais iš hektaro buvo prikulia ma tik po 14-20 centnerių grūdų. Tai nedaro garbės šių ūkių agronomams. (Tiesa)

LITERATŪROS VAKARAS MUZIKOS MOKYKLOJE

Vilniaus J. Tallat-Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje įvyko Maironio 125-ųjų gimimo metinių minėjimas. Apie Maironio asmenybę ir kūrybą kalbėjo vyresnioji dėstytoja V. Mockienė, apie poeto kūrybos ryšius su muzika — muzikologas V. Gerulaitis, prisiminimais apie Maironį pasidalijo kompozitorius K. Kaveckas. Maironio eiles deklamavo aktorė G. Urbonaitė ir mokyklos literatų būrelio nariai. (Tiesa)

APIE VIEŠUMĄ

Iš Panevėžio rašoma, kad viešumas dar ne viskas. Iškelti klausimą nesunku, bet kaip jį paskui išspręsti, jei nuo tavęs tai nepriklauso. O kam tai priklausytų — tas jokio klausimo nekelia: jam ir taip gerai — kam tie rūpesčiai.

Iš Vilniaus rašoma, kad 1988 m. Lietuvos ryšių įmonės pereina prie ūkiskaitos. Keičiasi ir įmonių valdymo struktūra. Deja, mažai konsultacijų gaunama iš Ryšių ministerijos. Daug neišskumų.

Iš Utenos prekybininkas rašo, kad apie girtavimą ir narkomaniją "Tiesa" rašo ne-

mažai. Reikia dar daugiau. Reikia skelbti zonas, rajonus, įstaigas ir t.t., kuriose uždraudžiama rūkyti.

Iš Vilniaus A. Volskienė rašo, kad pastaruoju metu ypač pablogėjo reikalai baldų parduotuvėje. Nėra jokios informacijos apie tai, kokie baldai bus atvežami tą dieną. Todėl, norėdamas ką nors nusipirkti, turi stovėti bendroje eilėje. Kada atvežamas koks nors komplektas, iš eilės 5-6 žmonės gauna čekius, kitiems vėl visą savaitę reikia budėti.

Greit taksistas ieškos keleivio, o ne keleivis taksisto. Vilniaus taksi parke joks viešumas nepadeda. Atvirkščiai, į viešos nuomonės žmogų administracija žiūri kreivai. Kad taksistams administracija nereikalinga, savo individualia darbine veikla visiškai įrodė savininkas, gražiai aptarnaudamas keleivius ir tvarkingai atsiskaitydamas su valstybe. Privatus taksistas susitvarkys laiku sode, namuose, kada norės ilsėsis, atostogaus jam patogiu laiku. Dirbs dešimteriopai stropiau. (Tiesa)

NAUJAS VIEŠBUTIS

Kaišiadoryse vietoje seno vienaukščio pastato miesto centre, K. Poželos gatvėje, išaugo nauji triaukščiai viešbučio rūmai. Vienu metu juose gali apsigyventi šešiasdešimt du svečiai. Kambariai naujame viešbutyje daugiausia vienviečiai. (Tiesa)

PAVEIKSLAI IŠ VARŽYTINIŲ

Lietuvos kultūros fondo iniciatyva, lapkričio mėnesį Vilniuje, vienoje Lietuvių tarybinės dailės galerijos salių, pirmą kartą Lietuvoje surengtas šiuolaikinės vaizduojamosios dailės varžybos. 53 dailininkai varžytinėms pateikė 177 kūrinius — tapybos, grafikos darbus, akvareles, vitražus, skulptūras. Parduoti 79 darbai, už kuriuos gauta arti 23 tūkstančių rublių. Iš jų maždaug 5 tūkstančiai papildė Lietuvos kultūros fondo sąskaitą, kurios lėšos skiriamos Vilniaus senamiesčiui restauruoti.

Pirmasis varžybų kūrinys buvo įsigytas be konkurencijos. Jis vis dėlto išjudino salę ir išskleidė organizatorių būkštavimus, kad pirmas blynas gali ir prisvilti. Vienas per

kitą varžytinių dalyviai siūlėsi pirkti A. Švėgždos, S. Gračiovo, V. Paukštės, A. Žilio kūrinius. Tikras grumtynes turėjo atlaikyti jaunos dailininkės. D. Ivanauskaitės lino raižiniai — "Obelis" ir "Vaikystės sodas". Pastarojo kaina padidėjo tris su puse karto. Brangiausiai įvertinta V. R. Vaitekūno drobė "Natiurmortas su mediniu avinėliu" — pradinė kaina buvo 735 rubliai, parduotas už 1750 rublių. Daugiausia nupirka J. Teišerskytės-Stoškienės darbų — 14 akvarelių iš "Senojo Vilniaus" ciklo. Keletą vertingų darbų įsigijo respublikos muziejus.

Varžytinių tikslas buvo paremti dailininkus, ypač jaunuosius, padėti meno kūriniams pasklisti visuomenėje ir surinkti lėšų Vilniaus senamiesčiui restauruoti. Manoma, kad varžytinės pavyko. Per savaitę jas aplankė apie pusantro tūkstančio žmonių. (Tiesa)

DAUGĖJA TELEFONŲ

"Tiesa" džiaugiasi, kad Alytuje pradėjus veikti automatinei telefonų stočiai, ryšininkai ėmė jungti telefonus naujausiojo — Vidzgirio gyvenamojo rajono butuose. Iki šiol miestas prie Nemuno turėjo prastai išvystytą telefono ryšių tinklą. Pradėjus eksploatuoti naująją stotį, telefono numerių skaičius išaugo iki 17 tūkstančių.

(Tiesa)

SPORTO SALĖS UŽRAKINTOS

Praėjusią vasarą Kauno vidaus reikalų skyriaus darbuotojus nustebino neįprastas nusikaltimas. Būrys vaikinų išlaužė šalia autobusų stoties esančios mokyklos duris. Jokių vertingų dalykų nepalietė — užtat dvi valandas sporto salėje žaidė krepšinį. (Tiesa)

LIETUVOS KNYGOS ŽENKLAI

Didelio susidomėjimo JAV ir angliškai kalbančiame pasaulyje sulaukė V. Kisarauskos knyga — "Lietuvos knygos ženklai". Knygą recenzavo Amerikos ekslibristų draugijos periodinis leidinys "Bookplates in the news" ir Londone leidžiamas žurnalas "The Bookplate Journal". Recenzavo taip pat ir kiti leidiniai. Visi recenzentai be

išimties "Lietuvos knygos ženklus" vertina kaip itin solidų, rimtą, informatyvų kūrinį. V. Kisarauskos knyga ne tik praturtino lietuviško knygos ženklo literatūrą, bet ir kitų tautybių ekslibristai joje ras sau vertingos medžiagos. (Literatūra ir menas).

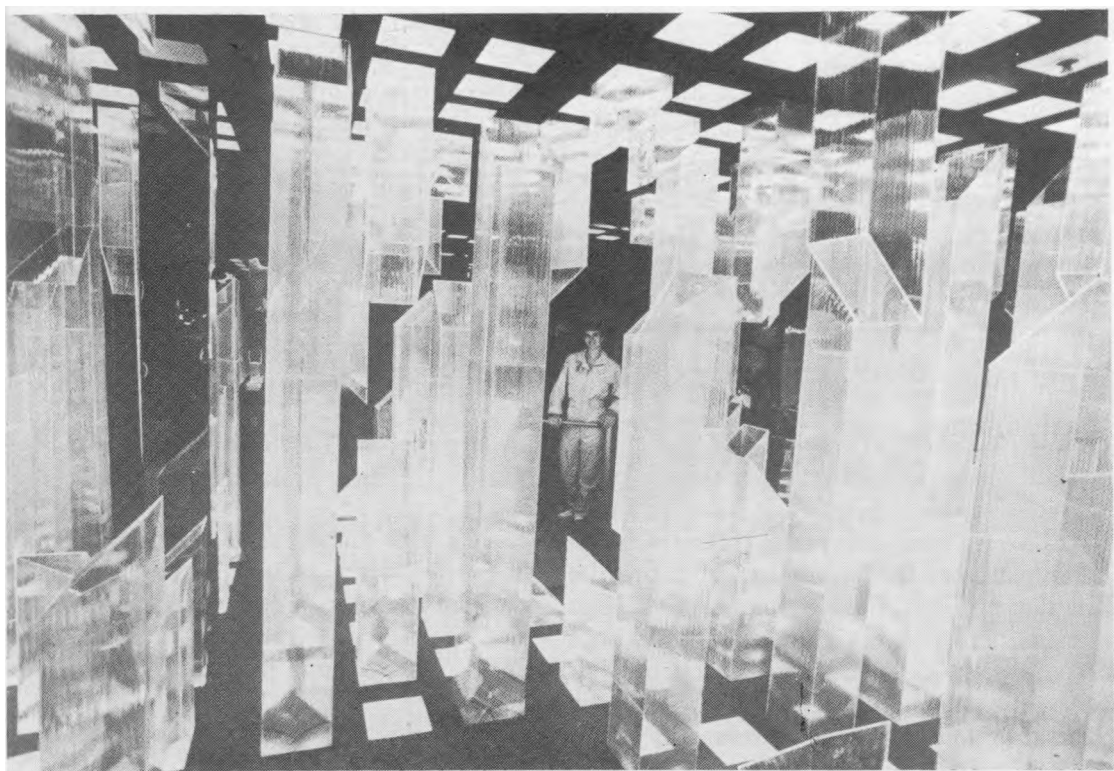
PREMIJOS JAUNIESIEMS KOMPOZITORIAMS

Maskvoje penktą kartą surengtas jaunųjų kompozitorių — studentų ir aspirantų konkursas. Į konkursą buvo atsiųsta per 200 kūrinių. Vertinimo komisijoje dirbo visų sąjunginių respublikų konservatorių atstovai. Šiame konkurse, stambios formos instrumentinių kūrinių grupėje, II premiją laimėjo prof. V. Laurušo klasės absolventas R. Biveinis už Sonatą smuikui ir fortepijonui. Kūrinių vokaliniais-instrumentiniams ansambliams grupėje I premija paskirta prof. J. Juzeliūno IV kurso studentui V. Augustinui už pjesę devyniems atlikėjams "Treputė martelė". Gruodžio mėnesį Jaroslavyje numatomas jaunųjų kompozitorių kūrybos festivalis, kuriame skambės laureatų kūriniai. (Literatūra ir menas)

TREČIAS PUNTUKO BROLIS

Ilgą laiką didžiausiu Lietuvos akmeniu laikėme garsųjį Puntuką. Vėliau paaiškėjo, jog Skuodo rajone, Barstyčiuose, slūgso dar didesnis — 12,7 metro ilgio, 6,3 metro pločio, 5,2 metro aukščio akmuo. (Puntuko duomenys atitinkamai 6,9; 6,7; 5,7). Neseniai sužinota, jog Kelmės rajone, K. Požėlos kolūkio Vileikių kaime, yra ir trečias Puntuko brolis — Kriaučiaus akmuo.

Toks riedulio vardas prigijo nuo artimiausios sodybos šeimininko, kaimo siuvėjo Petro Jasulaičio amato. Šis akmuo galiūnas tūnojo jo tėvo žemelėje. Netrukė jis arti plūgu nei tėvui, nei kolūkio kūrmosi metais pirmos klasės traktorininku tapusiam jo sūnui: niekur neužkliuvo noragai — tyliai nušliauždavo plokščia akmens nugara. Tiesa, dar 1938 m. tėvas su septyniolikamečiu Petriuku pabandė kastuvais atkasti ir pasižiūrėti savo žemelės gražuolį, bet riedulio didybė pasirodė neįveikiama. Prieš trylika metų antrąkart riedulio ramų miegą sudrumstė į šias apylin-

JAV paviljonas 1986 m. parodoje Vancouver, BC.

kės atsikraustę melioratoriai: jie buldozeriu aplink pastumdė žemę, bet kai pabandė akmenį išversti — nepavyko. Užpernai melioratoriai jau sausino aplink akmenį plytinčius laukus. Jų galinga technika dar labiau atkasė riedulį, kurį norėta jeigu nenutempti į kolūkio centrą, tai bent išridenti prie P. Jasulaičio sodybos.

Deja, ir pajėgi šiandieninė technika pasirodė bejėgė: daugiau kaip iki pusės atkastas akmuo toliau ramiai snūduriuoja įkalnėje. P. Jasulaitis su kaimynais kruopščiai išmatavo jo dydį: 7,2 metro ilgio, 6,8 metro pločio ir 3,2 metro atkasto aukščio. Giliau jis dar plėtėja, todėl žemėje turėtų būti dar apie pustrėčio metro.

Akmuo stūkso netoli Šiaulių - Kryžkalnio plento. Jį atkasus, papuošus aplinką ir nutiesus takelį, lankytojų netrūktų. (Tiesa)

VEIVERIŲ SEMINARIJOJE — MUZIEJAUS

Neseniai Veiveriuose (Prienų rajonas) susibūrė Kultūros fondo rėmimo grupė,

kuri nutarė pasirūpinti čia buvusia mokytojų seminarija, visu jos ansambliu ir padaryti iš jo kultūros įstaigą. Lietuvos kultūros ir švietimo istorijoje Veiverių mokytojų seminarija suvaidino didelį vaidmenį. Ši mokymo įstaiga gyvavo 1866-1918 metais. Per tą laiką ją baigė 1025 moksleiviai, tarp jų — net aštuoni šimtai lietuvių. Veiverių seminarijos auklėtiniai buvo žymūs įvairių sričių veikėjai, pirmiausia pedagogai, kaip pavyzdžiui — P. Arminas, J. Damijonaitis, J. Geniušas, A. Jakučionis, J. Lazauskas, akademikas J. Žiugžda ir kt. Seminarija buvo anticarinių ir socialistinės teisybės akcijų organizatorė. Nuo 1919 m. seminarijos patalpose įsikūrė progimnazija, o pokario metais — Veiverių vidurinė mokykla. Senąsias seminarijos patalpas dabar užima vidurinės mokyklos bendrabutis. Deja, istoriniai rūmai apleisti, irsta. Buvusios Veiverių mokytojų seminarijos ansamblį galima restauruoti, sutvarkyti ir

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

AR VARTOTINA "METŲ BŪVYJE"?

Jau seniai kalbininkai posakius "metų bėgyje", "savaitės bėgyje" ir kitus panašius taisydavo į "metų būvyje", "savaitės būvyje" ir pan., bet šie taisymai nelabai prigijo. Kai kurie j juos žiūrėjo su nepasitikėjimu ir manė, kad jie nė kiek ne geresni už tuos taisomuosius. Vis dėlto atrodo, kad tie laiko nusakymai su vietininku "būvyje" yra paremti ir mūsų liaudies vartosena. "Mūsų kalboje" (1986 m., Nr. 5, p. 46-48) Vytenis Grabauskas straipsnyje "Primirštas, bet nesvetimas" šią vartoseną apgina. Čia tą jo straipsnį perspausdiname. *Red.*

PRIMIRŠTAS, BET NESVETIMAS

Suprielinksnęjusių vietininkų *laike*, *laikotarpyje*, *bėgyje* vartojimas laiko reikšmės junginiuose jau seniai peikiamas ir taisomas, pvz.: *Jis grįžo pietų laike* (— *per pietus, pietų metu*); *Ši darbą reikės atlikti savaitės laikotarpyje* (— *per savaitę*); *Amžių bėgyje* (= *Amžiams bėgant*) susiformavo *savitas architektūrinis miesto veidas*. Šie netaisyklingi polinksniniai junginiai (kilmininkas + polinksniu einas vietininkas) išsiversti iš kitų kalbų. Jie pažeidžia gimtosios kalbos gramatinę sistemą. Polinksniai *laike* (beje, jis gali eiti ir prieš linksnį,

pvz.: *Atiduosiu skolą laike trijų dienų* (= *per tris dienas*); *laikotarpyje* savaime turi laiko reikšmę, *bėgyje* laiko santykių nereiškia, laiko reikšmę įgyja tik visas junginys.

Palyginti neseniai laikas pradėtas reikšti dar vienu polinksniniu junginiu: *Metų eigoje* (= *Visus metus*) sportininkai treniravosi pagal naują sistemą; *Valdyba prižadėjo šio mėnesio eigoje* (= *ši mėnesį, per šį mėnesį*) suremontuoti veteranės butą. Vietininku *eigoje*, matyt, buvo norėta pakeisti visų nubartąjį *bėgyje*, tačiau jis irgi ne ką geresnis (žr. Grinaveckis V. *Laiko bėgyje* — Tarybinis mokytojas, 1972. VIII. 3; *Kalbos praktikos patarimai*, 1985, P. 347).

Kai kas mano, kad to paties galo būsiąs ir *būvyje*: atseit taip pat vietininkas, neaiškos kilmės, be to, beveik nevartojamas. O jeigu jau įtartinas, vadinasi, neteiktinas. Neskubėkime jo talžyti, pažiūrėkime, iš kur jis atkilo.

Vietininkas *būvyje*, turintis ir "meto, laiko" reikšmę (žr. DLKZ, p. 94), — ne raštų pramanas, jis seniai pažįstamas tarimams. Antai LKZ I tome (p. 1004) pateikti tokie pavyzdžiai: *Vienos tokios dienos būvy kelio ir nebeliko* (žiema) Gargždai; *Nakties būvy lengva paklysti* (šis sakinytis įtrauktas ir į DLKZ, žr. p. 94) Palėvenė. Pavyzdžių su šiuo vietininku yra ir Antano Juškos žodyne: *Nakties būvy taip stojasi*, *Metų būvy du kartu lankiau seserį* (LKŽ, t. I, p. 1004). Ypač jį plačiai vartojo Motiejus Valančius: *Vaikelis gan gerai mokės: gavėnios būvy perėjo kiaurai lementorių ir į knygas išoko* (Raštai, 1972, I, p. 45); *Tą darbą nudirbo pirmos dienos būvyj* (t.p., p. 323); *Išleido į Telšių pavietą pasiuntinius, kurie įsakė, kad kožnas ūkininkas vienos nakties būvyj papjautų savo namų žuvėdą* (t.p., p. 401) ir t.t.

Nesikratė šio vietininko ir kalbininkai. Jonas Jablonskis 1911 m., taisydamas laikraščių kalbą, sakinį *Jie tris kartus ant dienos valgo* pataisė šitaip: *Jie dienoje (dienos būvyje) tris kartus valgo* (Rinktiniai raštai, t. 2, p. 73). Šis pavyzdys buvo įtrauktas į 1922 m. gramatiką (RR, t. 1, p.

jame įrengti Pedagogikos muziejaus, esančio Kaune, filialą, kuriame visuomeniniais pagrindais veiktu Sūduvos liaudies švietimo ir kultūros plėtotės paroda. Reikia tikėtis, kad ši iniciatyva susilauks plataus atgarsio. (Tiesa)

248) ir į "Linksnius ir prielinksnius" (1928), tiesa, pastarajame leidinyje sakiny s praplėstas prielinksnine konstrukcija: *Jie dienoje (dienos būvyje, per dieną) tris kartus valgo* (RR, t. 1, p. 641). Kazimieras Būga straipsnyje "Santykis, pokylis, atosūkis..." aiškindamas šaknies balsių ū/u kaitą, pateikė porą pavyzdžių su laiko vietininku būvyje, paimtą iš Valančiaus raštų (Rinkiniai raštai, t. 2, p. 135). Vartojamas šis vietininkas ir "Kalbos patarėjyje" (1939). Jame ydingas pasakymas *dviejų savaičių bėgyje* taisomas *dviejų savaičių būvyje, metu, per dvi savaites, dviejose savaitėse* (p. 24).

Po karo pirmasis šio vietininko tinkamumą pabrėžė prof. Vladas Grinaveckis straipsnyje "Laiko bėgyje" (Tarybinis mokytojas, 1972, rugpjūčio 4). Sukritikavęs vietininko *bėgyje* vartojimą ir mėginimą jį pakeisti taip pat prastu pakaitu *eigoje*, autorius pataria atskirais atvejais vartoti laiką reiškiančio kilmininko ir žodžio *būvis* vietininko konstrukciją, pvz.: *amžių būvyje, istorijos būvyje* ir pan. Pasak Grinaveckio, tokios konstrukcijos visai galimos ir teiktinos bendrinei lietuvių kalbai, nes jos pamatuotos liaudies kalbos dėsniais. Autoriaus teigimu, ne visos laiko reikšmės konstrukcijos (*per* + galininkas, kilmininkas + *metu*, laiko vietininkas) vienodai gerai tinkančios. Pavyzdžiui, vienodai gerai galima pasakyti *per dieną, per mėnesį, per savaitę* ir *dienoje, mėnesyje, savaitėje*, taip pat *dienos, mėnesio, savaitės būvyje* ir *dienos, mėnesio, savaitės metu*, bet netinka sakyti *per istoriją, istorijoje* (jei nesą pažyminio *visa*), o tik *istorijos būvyje*. Gaila, kad šis gerai argumentuotas straipsnis buvo greitai užmirštas, o visos visuomenės nepasiekė (išspausdintas tik pedagogų laikraštyje).

Kai kas ir dabar iš mokslininkų retsykliais jį pasigauna kalbai pagyventi, pvz.: *Taigi kas yra kalba (...), kaip atsirado ir plėtojosi amžių būvyje* (Palionis J. Kalbos mokslo pradmenys.— V., 1985, p. 31). Dėrėtų šį primirštą vietininką vėl atgaivinti. Polinksninis junginys su būvyje gerai tiktų

mokslo kalbai, ypač kai nurodomos kokio vyksmo (proceso) laiko ribos ir periodai (sudedamosios dalys), kaip antai: *Savaitės būvyje abiejų mokinių grupių darbingumas iki trečiadienio didėdavo, o paskui smukdavo; Po antros pamokos mokinių funkcinė nervų sistemos būklė savaitės būvyje ryškiau nepakišdavo; Paros būvyje jaudinimo procesas esti stipriausias rytą; Mokinių protinis darbingumas nevienodas savaitės, mėnesio, metų būvyje* ir t.t.

Taigi laiko vietininkas būvyje — jokia svetimybė. Tai senas mūsų kalbos padaras, žinoma, labai specifiškas, nes izoliuotas, t.y. neįeinantis į laiko vietininko sistemą. Tačiau dėl to jo nederėtų visai numarinti.

TRUMPAI IS VISUR

■ Latvijoje Rygos ir Liepojos vyskupijom popiežius Jonas Paulius II paskyrė dar vieną vyskupą augziliarą — prel. Wilhelmą Nukss, Rygos Šv. Alberto parapijos kleboną. Vysk. Nukss kunigu įšventintas 1964 m. Įšventino vysk. P. Maželis Kauno katedroje. Teologijos studijas gilino Gregoriano universitete Romoje. Jas baigęs, profesoriavo Rygos kunigų seminarijoje, dėstydamas dogmatinę teologiją. Kard. J. Vaivods dabar turi tris augziliarus vyskopus. Rygos augziliaras vysk. Kazimieras Dulbinskis jau daug metų ištremtas į Vilaką.

■ Švedijoje atlikti tyrimai nustatė, kad poros, kurios susimeta bendram gyvenimui prieš vedybas, 80% daugiau išsiskiria po vedybų, negu poros, susituokusios be ankstyvesnio susimetimo bendram gyvenimui.

■ JAV vyskupai savo bendrarašty priminę, kad geriausia apsauga nuo AIDS ligos yra doras gyvenimas, seksualinis susilaikymas prieš santuoką ir vedusiųjų tarpusavio ištikimybė, o taip pat susilaikymas nuo leidimo į gyslas narkotikų. Tačiau vyskupai nedraudė aiškinimo apie kondomų vaidmenį kovoje prieš AIDS ligą.

■ Vatikanas patvarkė, kad bažnytiniuose koncertuose nebūtų naudojama pasaulietiška muzika.

■ Jaunimo centrą Čikagoje Alhambros ordinas paskelbė istorine vieta ir savo dovanotoje pagerbimo lentoje iškėlė lietuvių ištikimybę krikščionybei, nežiūrint nacių ir komunistų priespaudos. Tas specialus pagerbimas įvyko Jaunimo centrui švenčiant 30 metų sukaktį.

■ Kun. Alfonsas Svarinskas, kalinamas 37-tame Uralo lageryje, yra labai sublogęs, bet dvasiškai jaučiasi stiprus. Dirba virtuvėje. Jį aplankė sesuo ir dvi kitos tautietės iš Lietuvos. Labai retai jį pasiekia laišakai.

■ Jonas Paulius II lapkričio 16 d., švenčiant Aušros Vartų Marijos šventę, aukojo šv. mišias lietuvių koplyčioje, Šv. Petro bazilikoje. Su juo koncelebravo prel. A. Bačkis ir prel. A. Bartkus. Popiežius pasakė pamokslėlį lietuviškai. Jį lietuviškai išspausdino "Osservatore Romano". Popiežius kalbėjo meldamas Lietuvai Dievo globos.

■ Albanijos vyriausybė uždraudė tėvams duoti naujagimiams krikščioniškus arba musulmoniškus vardus.

■ Į čekų kalbą yra išverstas breviorius, kurio pirmas egzempliorius buvo iškilmingai įteiktas Romoje dabar esančiam 88 m. amžiaus Prahos arkivyskupui kardinolui Tomašek. Brevioriaus spausdinimu pasirūpino Vokietijoje veikianti "Kirche im Not" organizacija.

■ Lietuvoje Romas Žemaitis už organizavimą eisenos į kapines buvo nuteistas 2 metams. Bausmę atliko Orienburgo lagery Caskane, drauge su kriminaliniais nusikaltėliais. Pašauktas karinė tarnybon, atsisakė duoti ištikimybės priesaiką sovietinei armijai.

■ Jonas Paulius II 1988 m. spalio mėn. 8 d. vyks į Strassburgą, kur pasakys kalbas dviejuose Europos parlamento posėdžiuose.

■ Latvijos jaunas liuteronas Gederts Meingalis laikomas psichiatrinėje ligoninėje. Jis buvo studentas Rygos liuteronų seminarijoje. Nubaustas už reikalavimą, kad būtų pakeisti religinių bendruomenių tvarkymui išleistieji įstatymai, suvaržą tikinčiųjų reiškimąsi.

■ Į Lenkiją buvo išvykusi Vatikano delegacija, palaikanti ryšius su vyriausybe. Delegacijai vadovavo arkiv. Colasuonno, apaštalinis nuncijus ypatingiems Bažnyčios reikalams. Delegacijoje taip pat dalyvavo ir Bažnyčios viešųjų reikalų tarybos sekretoriaus pavaduotojas prel. Audrys Bačkis.

■ Vatikano išlaidos Bažnyčios centro įstaigų išlaikymui ir Vatikano valstybės darbo finansavimui per metus siekia apie 124,7 mil. dol. Išlaidos 1985 izdo metais prašoko pajamas, ir teko 2,2 mil. dol. paimti iš aukštyvesnių santaupų.

■ Brazilijos vyskupų konferencijos pirmininkas vysk. Dom. Luciano Mendes de Almeida su kard. Dom Ivo Lorscheider ir su dviem kunigais buvo Sovietų Sąjungoje ir 1987 m. rugsėjo mėn. lankėsi Lietuvoje. Leidimą keliauti gavo per Ortodoksų Maskvos patriarchą. Maskvoje lankėsi ten esančio-

je vienintelėje katalikų bažnyčioje, kurią aptarnauja lietuvis kun. Stanislovas Mažeika. Lankėsi ir Vilniuje, kur Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje galėjo laikyti mišias. Po mišių prisitartino prie svečio penketas jaunuolių su rožėmis. Su lietuviais plačiai išsikalbėti negalėjo.

■ Aukos misijoms, iš viso pasaulio siųstos per Vatikaną, šiemet prašoko šimtą milijonų dolerių. Apie pusę jų atėjo iš JAV.

■ Popiežius Jonas Paulius II Jeruzalės patriarchu paskyrė palestinietį prelatą Michel Sabbah, 54 m. Tai pirmas melchitų, maronitų patriarchas lotynų apeigų. Ankstyvesnis patriarchas Giuseppe Beltritti, 77 m., pasitraukė į poilsį. Naująjį patriarchą popiežius konsekrovo sausio 6 d.

■ Konstantinopolio patriarchas Dimitrios drauge su Jonu Pauliumi II Vatikane pareiškė, jog jie ir toliau darbuosis, kad būtų pasiekta vienybė tarp Romos katalikų ir Rytų ortodoksų Bažnyčių. Esą vilčių, kad pavyks užbaigti 900 metų trukusį skilimą.

■ Lietuvių Šv. Kazimiero kolegija Romoje iki šiol turėjo daugiau kaip 80 klerikų. Iš jų daugiau kaip 50 buvo įšventinta į kunigus.

■ Aušros Vartų Marijos šventėje, lapkričio 16 d., popiežius Jonas Paulius II Lietuvių koplyčioje, Šv. Petro bazilikoje, aukojo šv. mišias lietuvių kalba, drauge koncelebruojant Bažnyčios Viešųjų reikalų sekretoriato pavaduotojui prel. A. Bačkui ir kolegijos rektoriui prel. A. Bartkui, asistuojant diakonui P. Mališkai bei dalyvaujant kolegijos vadovybei, klerikams ir Romos lietuviams.

Juoz. Pr.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

NAUJOJI VILTIS. Nr. 20. Politikos ir kultūros žurnalas. Leidžia Lietuvių studentų tautininkų korporacija "Neo-Lithuania" ir Amerikos lietuvių tautinė sąjunga. Vyr. redaktorius — Vytautas Abraitis, P.O. Box 351071 Palm Coast, FL 32035. Administratorius — Bronius Kasakaitis, 7150 S. Spaulding Ave., Chicago, IL 60629. Šio nr. kaina 5 dol.

LITUANUS. Vol. 33, No. 4. Šį numerį redagavo Antanas V. Dundzila. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, 6621 S. Troy St., Chicago, IL 60629.

1988 M. KALENDORIUS. Prisikėlimo parapijos ekonominės sekcijos leidinys. Paruošė Stasys Prakas. Išleista Toronte. 204 psl., daug iliustracijų.

EKSKURSIJA Į PIETŲ AMERIKA

Šių metų ekskursijoje aplankysime Buenos Aires bei Rio de Žaneiro miestus ir garsiuosius Iguassu krioklius. Taip pat bus galimybė susitikti su Buenos Aires ir San Paulo lietuviais. Išvykstame balandžio 28 d., grįžtame gegužės 12 d. Kelionės kaina, įskaitant labai patogius pirmos klasės viešbučius ir kt., iš Čikagos — 1655 dol., iš Miami — 1455 dol. asmeniui. Norintieji registruotis arba gauti daugiau informacijų, kreipkitės šiuo adresu: American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Avenue, Chicago, IL 60643. Tel. (312) 238-9787. Skubėkite registruotis! “Laiškų lietuviams” ekskursijomis visuomet visi būna labai patenkinti.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KONKURSAS

Konkursas baigiasi kovo 1 dieną. Vertinimo komisija nuspręs, kam ir kokias duoti premijas, kurios bus įteiktos laimėtojams metinėje šventėje Jaunimo centre balandžio mėn. 17 dieną.

Nuoširdi padėka “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” rėmėjams

Po 40 dol. aukojo: J. Jankauskas, prel. J. Kučingis, P. A. Raulinaitis, kun. E. Statkus.

Po 30 dol. aukojo: J. Jankauskas, kun. S. Gaidelis.

Po 25 dol. aukojo: B. Čižikas, L. Normantas.

Po 20 dol. aukojo: N. Norris, O. Matusaitienė, J. Kačkelis, M. Bichnevičius.

Po 15 dol. aukojo: L. Bildušas, N. Šumskienė, A. Skučas, J. Telson.

Po 10 dol. aukojo: T. Bukaveckas, Al. Jurjonas, V. Kupcikevičius, Al. Barkauskas, J. Radas, J. Klimaitis, A. Senkus, O. Kremeris, K. Linkus, M. Ambrozaitis, E. Ribokienė, V. Dėdinas, E. Garliauskas, E. Šlekys, M. Kupcikevičius, L. Kriaučeliūnas, S. Jankauskas, L. Oksas, E. Vasyliūnas, V. Norvilas, kun. A. Rubšys, E. Kvedaras, P. Abromaitis, V. Bildušas, E. Jasaitienė, A. Stankaitis, S. Jameikis, M. Vilutis, kun. J. Kluonius, J. Arštikys, A. Bielskus, J. Adomaitis, V. Daugėla, P. Žilinskas, A. Griškus, A. Ivanauskas, A. Matlionis, D. Vaidilienė, D. Zuraitytis, B. Zdanyš, B. Lukas, A. Zalubas, K. Gasiūnas, B. Tamošiūnas, O. Šilėnienė, V. Gečas, L. Bajorūnas, O. Martišauskas, A. Malinauskas, A. Rimkus, A. Lipčius, G. Kaufmanas, L. Simaitis.

7 dol. aukojo M. Kapočienė.

Po 6 dol. aukojo: P. Mikalauskas, V. Sniolis.

Po 4 dol. aukojo: M. Genčius, A. Pliplys.

Po 3 dol. aukojo: K. Skaistgirys, A. Stočkus, P. Zigmantas, E. Gimžauskienė, S. Balutis, B. Ginčiauskas, J. Ališauskas, A. Dragūnevičius, E. Budelskis, M. Žigaitis, G. Indreika.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakis. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Telef. 312-737-8400. Nekaltai Pradėtosios Švenč. M. Marijos seserų spaustuvė, Putnam, Connecticut 06260. Metinė prenumerata — 10 dol., atskiras numeris — 1 dol.